

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație, cultură profesională
și afirmare națională a Asociației Învățătorilor Secția Sălaj

== Anul XVII. — Zălau, Martie 1940. — Nr. 7. ==

C U P R I N S U L :

Gh. Corniș-Pop: Indiferență activă	271
G. Selyben: Cugetări pedagogice	274
G. M. Stănică: Antropometria școlară	275
Pop M. Lucreția: Educ. cetățenească în școala prim.	284
Gh. Bălaj: Independența școlii primare de stat	288
Simion Oros: Pe același drum	290
Leontin Filip: Eugenia căsătoriei	295
Gh. Hobjilă: Poveste cu tâlc	301

PAGINA ȘCOALEI DE COPII MICI

A. Trifu Halas: Învățătoarea noastră.	303
---	-----

PAGINA JURIDICĂ

Dr. I. Ciobanu: Condica proceselor învățătoarești . .	308
---	-----

CRONICĂ — INFORMAȚIUNI

Ședința Comitetului Central al Secției Sălaj a Asociației Generale a Învățătorilor din România. — Deces. — Aviz.

CĂRȚI — REVISTE

Din problemele Culturii Europene. — Vitrina revistelor. — Buletinul cărții.

Pagina Băncii

Buletinul Inspectoratului Școlar Județean

Poșta Redacției

Bun de imprimă

ȘCOALA NOASTRĂ

Revistă lunară de educație, cultură profesională și
afirmare națională a Asociației Învățătorilor din Sălaj.

Apare la 25 a fiecărei luni, cu excepția lunilor Iulie și August

Redactori: Gh. Corniș-Pop și I. Ardeleanu Senior

Administrator: Macedon Olariu

Secretar de redacție: Simion Oros

Abonamentul 100 Lei pe an pentru învățători;

260 Lei pentru școli și instituțiuni

Manuscrisele se trimit redacției până la data de 10 a fiecărei luni

Manuscrisele trimise redacției nu se înapoiază

Articolele trimise vor fi scrise cu îngrijire, scurte și numai pe
o singură pagină

Cărțile și revistele primite la redacție se vor însera în revistă

Articolele trimise pentru publicare se vor înainta pe adresa:

Gheorghe Corniș-Pop inv. Jibou—Sălaj

Informațiuni de ordin administrativ se cer:

Olariu Macedon inv. Unguraș—Sălaj

Orice reclamații se adresează secretarului de redacție, Zalău

— Rugăm revistele să accepte schimbul

ȘCOALA NOASTRĂ

REVISTA LUNARĂ DE EDUCAȚIE,
CULTURĂ PROFESIONALĂ ȘI AFIRMARE NAȚIONALĂ
A ASOCIAȚIEI ÎNVĂȚĂTORILOR SECȚIA SĂLAJ

Anul XVII - Nr. 7 - Martie 1940.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Institutul de Arte Grafice „Luceafărul” Zălau

INDIFERENȚĂ ACTIVĂ

În fața unui fapt oarecare, există două atitudini bine distincte și diametral opuse : a) atitudinea lui Toma Necredinciosul, caracterizată printr'o neîncredere absolută în fapte, decât în urma unei întâlniri și verificări personale și b) atitudinea lui Simplicio, personajul din scrierea : «Dialog asupra a lor două sisteme ale lumii» de Galileu, personaj scos din istoria contemporană cu marele astronom nefericit și caracterizată prin frica de a-și schimba anumite păreri absurde, prin frica de a-și verifica o anumită prostie latentă, prin groaza de a privi prin telescop, ca nu cumva să i-se prăbușească un întreg eșafodaj de falsități scumpe.

Întâia atitudine, prin disponibilitatea repetată la orice fel de cercetare, prin dorința și setea de veșnică verificare «la fața locului», prin nemulțumirea leneșe cu un fapt brut, în care n'a intrat spiritul cunoașterii, este fundamentul cercetării științifice, singura atitudine fructuoasă. Din hulitul Toma, s'a scobârît, peste veacuri, un simbol, care a prefăcut figura acestui verificator de răni divine în verificator de fapte, de adevăruri, în fundament biblic al cercetării laice.

Toma Necredinciosul — dar care a **crezut** după ce a verificat el însuși faptele date — prin repetare ciclică, a devenit Toma cercetătorul, patronul oamenilor de știință și de litere.

N'a fost zadarnică necredința lui, n'a fost un simplu fapt fără rost toată comedia verificării, a **pipăirii** adevărului, când — și așa — lucrul s'a adevărit a fi fost just ? (Aceasta clipă, intermediară între prezentarea unui fapt, necredința în el și dovedirea înșelării — în biserică, socotită profanare a di-

vinului — a fost atacată de Biserică iar inițiatorul necredinței, Toma, a fost condamnat pentru totdeauna să poarte, ca însoțitoare a numelui, o poreclă care, înafară de Biserică, constituie, dacă nu un semn sigur, cel puțin un indiciu de cercetare, de verificare, de «gustare» a adevărului).

Pe planul cercetării, neîncrederea și înșelarea eventuală, deci constatarea unei munci zadarnice, parcurgerea unui cerc ca să ajungi în același loc, nu sunt activități făcute fără câștig. În orice lucru dat, verificarea e tot atât de necesară ca și o demonstrare, ca și o nouă cercetare. Apoi verificarea mai are de scop să surprindă autenticitatea faptului: multe falsități, contrafaceri, marfă de contrabandă se ascunde sub haina unui adevăr foarte cunoscut! Dar, mai ales, dacă prin adevărul care ți-se prezintă în față, trebuie să ți-se schimbe întreaga lume de păreri pe cari le-ai îndrăgit printr'o zilnică aplicare, nu e necesară verificarea, cercetarea și nu pura respingere?

A doua atitudine este cea mai simplistă, cea mai comodă, cea mai ușoară, aceea care-ți permite să-ți pui o mască de superioritate, de absență totală din lumea ideilor. Ce e mai ușor decât a persista în două, trei credințe învechite, în două, trei păreri mucedde, în tot atâtea încăpățănări, cari te fac linie Maginot în fața tuturor valurilor de noi date. Atitudinea feței bisericești, de pe timpul lui Galileu, cu groaza morții în mintea îngustă, în fața unui telescop, de frica unei prăbușiri de comoditate internă, se repetă azi și se traduce zilnic în debitări de vorbe necontrolate, în profesări de propoziții nerumegate, în frica de a deschide o carte, în spaima de a răsfoi o revistă, pentru ca nu cumva să-și dovedească sieși o totală înșelare. Omului îi plac căile umblate, adevărurile clocite la sân, economia unei păreri, formulată pe premise greșite, hrănită zilnic, să credeți, nu dintr'o verificare externă — ci din propria substanță a unei încăpățănări de beton.

Cu astfel de oameni nu se poate construi nimic pe schelele culturii. Omul de cultură trebuie să fie de o plasticitate absolută, pentru a primi de ori unde adevărul, pentru a fi în stare, în toate clipele, să-și aerisească încăperile spirituale, pentru a putea, în orice moment, alunga strigoiile părerilor greșite, a neadevărurilor, pentru a putea construi sau schimba

acele elemente ale construcției spirituale cari nu se mai potrivesc sau cari s'au găsit false.

Ca urmare a atitudinii de superioritate — de care aminteam mai sus — cetățenii, din aceasta categorie, se laudă încă, ațișează la tot pasul indiferență față de o mulțime de lucruri despre cari au cea mai greșită părere: Nu caut! Nu citesc! Nu cercetez! Nu-mi trebuie! E fără valoare! (fără verificare!) Etc., etc. Ba, dacă-i îndemni, ca Galileu, să privească prin telescopul verificărilor, a examenului doveditor, acești frați ai lui Simplicio rād, dau din cap, și-ți taie scurt pofta de a fi crezut într'o intenție de oarecare bunăvoință.

Acestor oameni nu le-aș acorda nici scuza — pe care, desigur, o invocă mereu, pentru a-și justifica, în proprii lor ochi, indiferența măsluită cu dispreț, față de orice vine din cea mai largă bunăvoință și muncă modestă, — scuză provenită din falsă apreciere, din introducerea în domeniul culturii a ierarhizării diferitelor planuri de producție spirituală, cu gradări de valoare, cu inevitabile subestimări pentru secțiunile dela bază. Cine se știe apleca, plin de atenție, — chiar cu scopul de a surprinde greșelile, puerilitățile, «prostiile» scrise, — deasupra unei opere modeste, deasupra unei publicații oarecare, acela cu siguranță că va ști să stea și în fața unei opere de proveniență consacrată.

Acolada conclusivă, care îmbrățișază aceste două atitudini, nu poate să fie decât următoarea: Să se verifice totul, să se cerceteze totul, orice «idol» de părere îi fi având, să-l duci în fața juriului conștiinței și al faptelor, orice șubrezenie de concepție trebuie întărită prin confruntări repetate, pentru că niciodată nu știi geografia unui fapt necercetat. Cea mai urâtă atitudine este aceea a dictonului ucigător, scos dintr'o concluzie care nu se mai potrivește. Totul să se vadă, să se discute și apoi să se condamne.

Fiindcă e vorba de scris — eventual, de un vehicol al scrisului, pentru că, transparent, despre «asta vine vorba» — singura atitudine permisă și firească este **atitudinea creionului roșu** și nici decum alta.

Indiferență activă, jalonată cu liniile roșii, trase de o conștiință care umblă după cea mai complectă documentare,

zid de inacceptare, înarmat cu un potop de argumente, scoase din fapte, se acceptă, se caută și se respectă.

Dar Simplicio, care se furișează înspăimântat, zăpăcit, după ce s'a rețrânșat înapoia scutului: Nu privesc! Nu-i adevărat! Nu se merită! — n'are ce căuta, nici drept judecător, nici drept etalon de valoare, într'un sector al vieții în care se încearcă o trudă modestă dar persistentă.

Nu știu cum s'ar schimba aceste rânduri în tot atâtea chemări luminoase, la fel cu fulgerările reclamelor de pe nu știu care bulevard, din nu știu care urbe apuseană, să străbată coperta și să tremure într'o strălucire disperată, ca să cuie atenția și a celebrului Simplicio.

Gh. Corniș-Pop.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CUGETĂRI PEDAGOGICE :

1. *În vechime, școlarii se aplecau și sărutau picioarele învățătorului, rugându-l să citească, iar azi învățătorul se apleacă sufletește la omul în formare spre a-i surprinde activitatea eului individual, pe care, apoi, să-l poată călăuzi spre personalitate.*
2. *Fericirea unui stat depinde de numărul „cetățenilor personalități” pe care-l poate pregăti instituția sa de educație.*
3. *În educație, libertatea bine regulată este ca și aerul pentru păsările călătoare.*
4. *Învățătorul, care nu respectă spontaneitatea copilului, nu face educație ci instrucție.*
5. *Copilăria e cea mai frumoasă parte a vieții, — care trebuie trăită întâi, pentru ea însăși și numai apoi pentru o viață productivă, pentru societate.*

G. Selyben.

ANTROPOMETRIA ȘCOLARĂ

La baza oricărei activități practice — organizată — stă o concepție formulată în mod teoretic și numai pe o bună și temeinică organizare teoretică, se poate baza o bună și reușită practică.

Orientarea teoretică este farul conducător al activității practice, este inteligența acestei activități, care trebuie să fie condusă și animată de idealul fixat.

În timp, educația și activitatea școlară au fost supuse concepțiilor de viață și politice ale timpului.

Idealul educativ de azi este formarea personalității: maximul de dezvoltare al ființei umane în originalul său specific, care să fie în armonie cu mediul. În concepția de educație, formulată după scopul fixat, — personalitatea — nu se neglijează nici o parte a individului, fizică ori psihică, dar nici nu se dă unor elemente mai mare importanță decât celorlalte.

Ca să cultivăm aceste forțe, atât psihice cât și fizice, trebuie să le cunoaștem. Cercetarea acestor valori se face cu metode adecvate.

În cele ce urmează, vom expune metoda de cercetare a fizicului, metoda antropometrică — antropometria școlară.

Antropometria generală este o ramură a antropologiei: Antropometria școlară se ocupă numai cu anumite măsurători ce au o deosebită importanță pentru școală.

Antropometria școlară este o auxiliară a pedagogiei. Ea are de scop de a cerceta cât mai exact caracterele somatice ale fiecărui individ, prin măsurători și evaluări numerice, și de a raporta aceste date numerice la anumite bareme, astfel văzându-se valoarea lor precum și necesitățile fizice ale individului.

Ca aceste date, primite prin măsurătorile antropometrice, să aibă valoarea științifică și să poată fi folosite în vederea educației, trebuie să se execute conform tehnicii stabilite, in-

strumentele folosite să fie instrumente științifice și executantul să fie bine format.

Datele ce primim, prin măsurătorile antropometrice, au două caractere: după felul cum le facem și dacă luăm ori nu, factorul timp în considerare.

Când excludem factorul timp și fenomenele aflate sunt considerate drept stabilite, datele aflate au un caracter static. Când însă factorul timp este luat în considerare și prin măsurători repetate căutăm să prindem variațiile datelor, după vârstă și condițiile de viață, datele furnizate au un caracter dinamic.

Datele antropometrice, privite după aceste caractere ale lor, ne duc la stabilirea stadiului de dezvoltare în care se află fizicul unui individ.

Când le privim din punctul de vedere static, determinăm stadiul de dezvoltare la care a ajuns individul, când le privim din punctul de vedere dinamic, determinăm ritmul de dezvoltare fizică a individului.

În lumea antropologilor, sunt mai cunoscute 3 feluri de aparate și instrumente pentru executat măsurătorile antropometrice; aparate italiene, create de Viola, cele franceze, de Godin și cele germane, de Martin.

Instrumentele create de Viola sunt de cea mai mare precizie. Toate sunt atașate unei mese, pe care, individul de studiat, este așezat orizontal. Instrumentele italiene au un singur defect, sunt prea scumpe. Instrumentele antropometrice franceze sunt mai puțin precise și decât cele germane. Auxanometrul este divizat în centimetri. Instrumentele antropometrice germane sunt cele mai folosite.

La noi în școală, prin introducerea fișei pedagogice în mod obligator, se fac și măsurătorile antropometrice mai caracteristice. Se măsoară talia, greutatea, perim. toracic, diametrul biacromial, capacitatea pulmonară, diametrul craniului, forța musculară și se calculează coeficientul de robusticitate.

Primele date sunt date brute, culese prin măsurători, ultima este o formulă individuală, care se află prin formula: $C. r. = T - (Gr. Per. tor.)$

În matricola cea mai nouă, ca date antropometrice se cer: talia și greutatea.

În matricola din anul trecut, se cereau 7 date brute și trei formule individuale.

Măsurătorile ce le-am executat la clasele ce conduc, le-am făcut conform fișei antropometrice, formulată de Laboratorul de Psihologie din București.

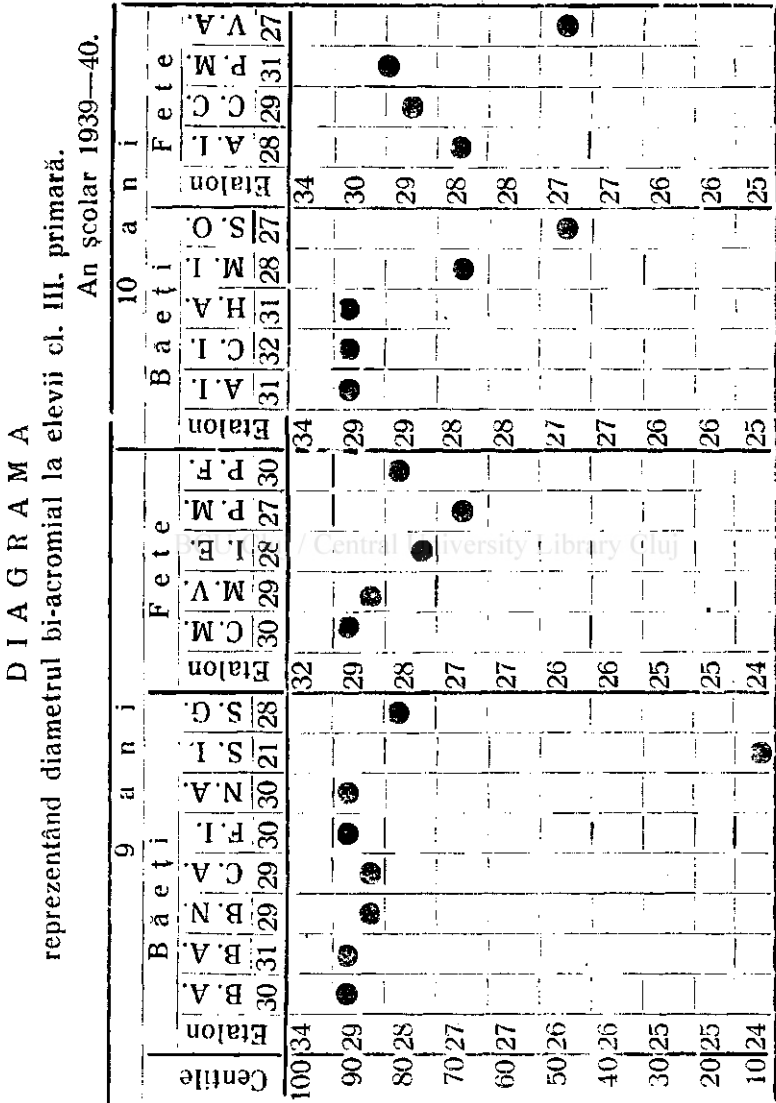
Înainte de a începe executarea măsurătorilor propriu zise, antropologul trebuie să cunoască bine tehnica măsurătorilor și instrumentelor de folosit. Condițiile de lucru și instrumentele să fie aceleași întotdeauna. Subiecții de măsurat să fie tratați cu familiaritate iar toate măsurătorile trebuie să fie făcute pe grupuri omogene. La executarea acestor măsurători, să nu fim grăbiți, ci să se repete când credem că ceea ce am primit nu este tocmai sigur. Respectându-se aceste condiții, cunoscându-se punctele de reper, folosite la măsurători, punctele de pe corp, pe unde se fac diferitele măsurători, pentru a păși la executarea măsurătorilor, ne mai trebuiesc și aparatele: Toaya antropometrică, cântarul, spirometrul, dinamometrul, echerul și metrul panglică Toaya folosită de noi nu este așa de practică. Cea mai practică este cea cu gradarea laterală. Sensibilitatea cântarului se controlează prin darea în mână subiectului a unei greutate de 100 gr. Dacă cântarul este sensibil la această greutate, este bun. Nu este recomandabil cântarul cu arc. Spirometrul cel mai bun este cel cu burduf. Măsurătorile, ce trebuiesc să se facă conform metodei antropometrice școlare, formulată de Laboratorul de Psihologie din București, sunt cuprinse în fișa antropometrică. Aceste măsurători se fac după o anumită tehnică, cuprinsă în broșura — Tehnica măsurărilor antropometrice — de I. M. Nistor. Broșura se află de vânzare la Laboratorul de psihologie din București.

Expunerea acestei tehnice, ar cere prea mult loc aici.

Datele primite la măsurători se trec în tabloul datelor antropometrice ori în fișele antropometrice. ele constituiesc o metodă morfologică de observație. Prin ele putem determina forma morfologică a individului. Datele primite se raportează la baremele respective ori la unele medii ale valorilor. Din aceste raporturi se pot construi diferite grafice: diagrame, profile antropometrice ori un tablou sintetic.

Construirea unei diagrame, a unei anumite măsurători

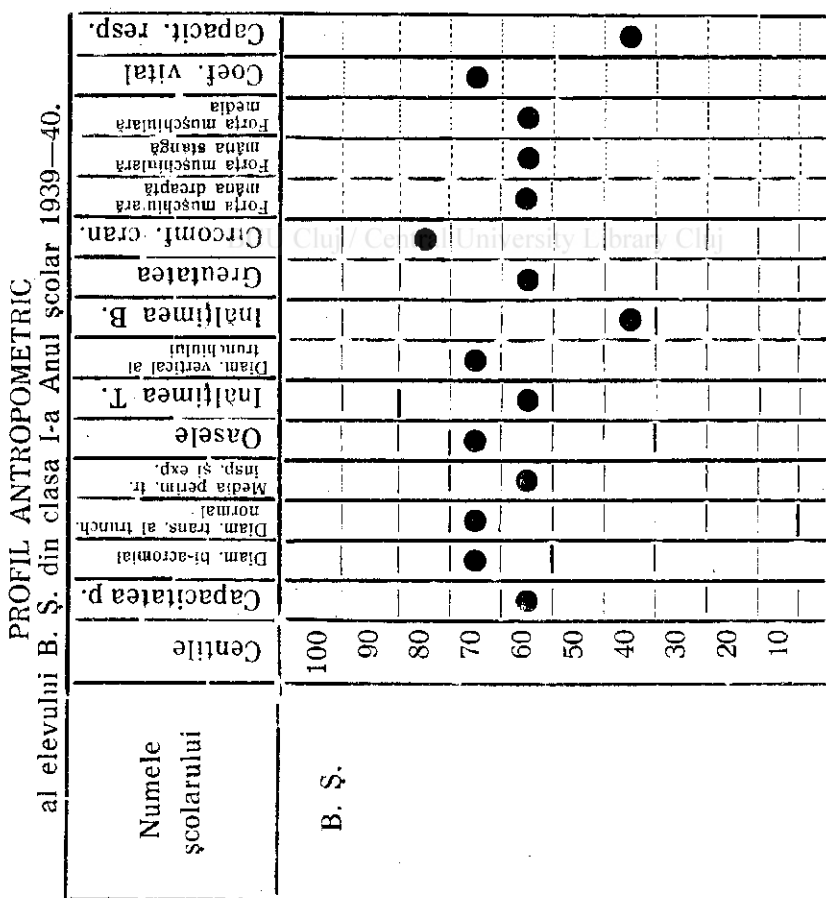
fizice se face ca și diagrama unei facultăți psihice.
Astfel :

Școala de Aplicație băieți Gherla.

Profilul antropometric este un grafic sintetic al structurii morfologice a unui individ. Un profil antropometric, liniar, se construiește ca modelul de mai jos, iar construirea sa se face astfel: în coloana primă, din stânga, se trece numele subiec-

tului, în a doua se trec centilele. Restul de hârtie se împarte după voie în spații, după câte măsurători am făcut. După această împărțire, prin punctele fixate, se trag rubrici verticale, iar orizontal, pentru fiecare centil, se construiește câte o rubrică. În rândul de sus de rubrici, se trec măsurătorile făcute. În celelalte rubrici, în sens vertical, pentru măsurătoarea făcută, și în sens orizontal, pentru centilul corespondent valorii obținută la executarea măsurătorii, se face un punct. După fixarea acestor puncte se unesc, construindu-se un grafic care ne poate indica, după posibilitățile cunoscute, stadiul de dezvoltare fizică a individului.

Tabloul sintetic este o altă sintetizare a rezultatelor obținute la măsurători. O singură rubrică orizontală a acestui tablou cuprinde, în centile, graficul unui profil antropometric.

T A B L O U S I N T E T I C
 pentru date antropometrice la elevii din cl. I-a și III-a

Numele școlarii în ordinea alfabetică pe clase	Vârsta	Măsurători și formule														
		Capacit. diametrul bi-acromial	Diam. transversal trunch. norm.	Media perim. tr. insp. și exp.	Oasele	Înălț. tr.	Diam. vert al trunchiului	Înălț. b.	Greut.	Circumf. craniului	Forța musc. la mână dreaptă	Forța musc. la mână stângă	Forța musc. medie	Văzui	Coef. vit.	Capacitatea respirat.
B. Ș.	7	60	70	60	70	60	70	40	60	80	60	60	60	50	70	40
B. F.	7	90	90	90	50	70	90	70	90	80	60	50	60	30	90	40
C. V.	7	90	100	90	40	40	80	70	80	60	20	30	20	50	90	90
C. I.	6	50	90	80	90	90	80	70	90	90	60	50	50	50	60	40
C. C.	7	100	100	90	90	90	90	10	90	90	60	70	60	50	90	80

O mai valoroasă interpretare a datelor antropometrice, pentru folosire în determinarea tipului structural morfologic, se poate afla prin formulele individuale, care nu sunt altceva decât aflarea de raporturi între diferite valori brute, căpătate prin măsurători. Individualitatea fizică a omului se desvoltă după un stil unitar, și cu cât corelăm mai multe părți ale acestei individualități, observăm mai bine specificul. În fișa pedagogică, o astfel de formulă este coeficientul de robusticitate.

Această formulă a găsit critici, întrucât formulatorul ei, Pignet, n'a dat nici tehnica măsurătorilor din care se scoate acest coeficient iar pentru noi, Românii, nici nu există un barem al coeficientului de robusticitate

În fișa antropometrică sunt mai multe formule individuale. Fiecare dintre aceste formule, au o semnificație pentru determinarea conformației morfologice a individului, dar numai două din ele au etaloane, celelalte, chiar dacă le-am calcula, nu le putem valorifica, neavând etaloane.

Aceste formule sunt :

$V = \frac{C}{3}$ Această formulă reprezintă volumul trunchiului și se află după formula aflării volumului la orice corp, prin produsul celor trei dimensiuni : Diametrul vertical al trunchiului \times Diam. antero-posterior al trunchiului \times Diam. transversal al trunchiului.

La fel se poate afla și volumul craniului = capacitatea craniană. În fișă, această capacitate se înseamnă pe scurt cu C. și se află : Diam. antero-posterior cranian \times Diam. vert. cranian + Diam. transversal cranian. Produsele, obținute la calcularea acestor volume, se împart cu 3.

Alte două formule : X și Y au mai multă semnificație decât V. și C.

$X = \frac{C}{V}$ (Raportul dintre vol. trunchiului și capacitatea craniană). Acest indice ne arată : creșterea, forța fizică și insuficiența trunchiului.

$Y = \frac{V}{C}$ se află astfel : $\frac{V}{C} =$ (volumul trunchiului împărțit la rezultatul oasele). Acest raport condiționează forța de mișcare. Aceste rezultate se primesc prin următoarele calcule : Ambele rezultate se înmulțesc cu coeficientul cronos. Cronos este vârsta în ani înmulțită cu 2. (Un copil de 10 ani ar avea cronos de 20), X crono ne indică vârsta creșterii în înălțime iar Y crono

ne indică vârsta dinamică. Pentru acești doi indici, nu s'au calculat încă etaloane pe vârste.

Formula $\frac{M}{O}$ se află împărțind rezultatul la forța musculară, la oase. Acest rezultat ne indică forța fizică în funcție de lungimea brațelor.

Capacitatea respiratorie se află făcând diferența între diametrul transversal al trunchiului normal și diametrul transversal al trunchiului în inspirație.

Segmentul antropometric S. a. sau indicele de obesitate:

Prin acest rezultat aflăm starea de slăbire ori de obesitate a individului. S. a. = Greutatea în kilograme : la numărul de centimetri din talie ce trec peste 100.

În fișa antropometrică, contrar formulei din fișa pedagogică, coeficientul de robusticitate este trecută formula coeficientul vital, formulat de Spehl.

Coeficientului de robusticitate din fișă, formulat de Pignet, i s'au mai adus și alte critici, pe lângă cele arătate mai sus și anume : nu cuprinde capacitatea respiratorie și că Pignet a calculat cu talii mari ; dela 154 cm. — 195 centimetri.

Coeficientul vital este egal cu : capacitatea pulmonară înmulțită cu greutatea și toate aceste împărțite la înălțimea în decimetri.

La acest rezultat, s'a construit de către Laboratorul de Psihologie din București, barem pentru vrăstele dela 7—15 ani. Acest coeficient ne indică robusticitatea individului.

Spațiul respirator este rezultatul diferenței dintre perimetrul toracic în inspirație și expirație. Acest rezultat reprezintă funcția mecanică a respirației.

Indicele skelic sau indicele scheletic este formulat de Manuvrier și se află astfel : Lungimea membrelor inferioare înmulțit cu o sută (100) împărțit la bust (Lungimea bustului).
Indicele sk. = $\frac{L. m. i \times 100}{B.}$ După acest indice se construiește mobilierul pentru școlari.

Indicele cefalic se obține prin formula : Diametrul transversal cranian înmulțit cu o sută (100), împărțit la diametrul antero-posterior cranian.

Acest indice are cuvânt hotărîtor în determinarea raselor. După conformația craniului, după indicele cefalic, indivizii s'au împărțit în 4 categorii : dolihocefali, cu indicele până la 75,9, —

capul este lungueț; dela 76—80,9 mezocefali, — capul mijlociu; către 81—85,9 brahicefali, — craniul rotund și scurt și dela 85,5 în sus sunt hiperbrahicefali, cu capul foarte scurt și lat. Indicele morfologic ne indică morfologia corporală. Se află prin formula: Talia (în centimetri) împărțită la diametrul biaxilar (în centimetri).

După acest indice indivizii s'au împărțit în 3 categorii:

Brevilini, cu rezultatul mai mic de 5,5; Mediolinii, cu rezultatul între 5,6—6 și Langilini, cu rezultatul mai mare de 6.

Conformația morfologică are foarte mare influență asupra fizicului și asupra stărilor funcționale.

Acestea sunt formulele individuale cuprinse în fișa antropometrică. Aceste formule, pentru corelația psiho-fizică, au o mai mare importanță decât datele brute, deoarece individul, în complexul său psiho-fizic, este o unitate, este un tot unitar. În această unitate individul, morfologicul, fiziologicul și psihologicul sunt numai niște aspecte analitice care stau într'o strânsă corelație. Din această corelație se poate prinde mai bine, cu cât părțile le luăm în mai mare, cum ar fi rezultatul unei formule individuale și nu rezultatul unei măsurători simple. Pentru aceasta, formulele individuale au o mai mare semnificație decât datele brute.

Putem scoate mai multe concluzii din datele formulate de rezultatele brute și din formulele individuale când trecem la interpretarea diagramelor, profilelor antropometrice și a tabloului sintetic.

O rațională interpretare a unui rezultat se face când se caută a se răspunde la întrebările: pentruce acest rezultat? Căror factori se datorește? Care sunt consecințele pentru individ și educație? Când rezultatele sunt sub normale să anunțăm părinții și medicul. O bună interpretare a rezultatelor antropometrice este ajutată de vizitele la domiciliu și prin anchete.

G. M. Stănică.

EDUCAȚIA CETĂȚENEASCĂ IN ȘCOALA PRIMARĂ

Omul este menit să trăiască în societate. Ca o urmare a acestei necesități, reiese că individul trebuie să se acomodeze societății. Dar noțiunea de societate fiind prea generală, în cele ce urmează, mă voiu mărgini la statul respectiv din care face parte individul. Se știe: individul, în societate, are atât drepturi cât și datorii, iar armonia perfectă ce trebuie să existe între aceste drepturi și datorii între individ și stat, individ și valorile sociale: economice, religioase culturale și istorice, constituie educația cetățenească.

Educația cetățenească a fost interpretată, de marii pedagogi, în diferite chipuri, având la bază cele spuse mai sus. După Domnii: Stanciu și Stoian «educația cetățenească este aceea activitate a pedagogului pentru formarea cetățeanului, a individului capabil să dea dovadă de simțire civică și de conștiință, drept și responsabilitate cari decurg din această simțire». Dl Rădulescu Motru spune că ceea ce a determinat apariția conștiinței, a fost vieța socială.

Kerschensteiner înțelege prin educația cetățeanului, educația politică și profesională.

Förster identifică aproape educația cetățenească cu educația morală. Marele sociolog Durkheim spune că statul, având la bază societatea, este logic ca să se bazeze pe o educație cetățenească puternică. Tot el spune că în societate fiind reguli, — spiritul de disciplină și atașarea la grupul social va realiza educația cetățenească.

Se afirmă și se cere de către toți pedagogii educația cetățenească; se naște întrebarea: când și cum se face educația cetățenească? În primul rând ea se face în cea dintâi societate a copilului, în familie. În cea mai mare măsură se desfășoară în școală, unde se pun și bazele vieții cetățenești.

Școala lucrează în sensul acesta, dezvoltând în copil dispozițiuni favorabile elementelor componente ale societății, care sunt: spiritul de disciplină și atașarea la grupul social din care face parte, fără a nesocoti personalitatea individului, după afirmația Dlor Stanciu și Iorgu Stoian.

Mijloacele potrivite pentru atingerea acestor ținte vor fi, în școala primară, directe și indirecte, iar cele directe, teoretice și practice. Copiii, trăind mereu în societatea mai mică sau mai mare, după împrejurări, vor observa că nu toți au drepturi egale, unii, mai multe, alții, mai puține și că este nevoie de un conducător. De mici vor observa necesitatea acestuia și astfel, indirect, li se va dezvolta ideea ierarhiei. Această idee va fi observată mai bine în școală, sub conducerea distantă a învățătorului.

Intr'o societate, toți lucrează în vederea unei ținte ultime, în vederea aceluiași scop și astfel, tot indirect, li se va dezvolta sentimentul solidarității colective.

Fiecare elev, dintr'o clasă, are un rol oarecare de împlinit; un elev, supraveghetor, altul, la curățenie, etc. pentru cari servicii elevii vor fi răspunzători. În felul acesta, tot indirect, li se dezvoltă sentimentul răspunderii. Educatorul va supraveghea și controla cu multă bunăvoință și cu iubirea de părinte a unui Pestalozzi, întreaga activitate a copiilor. În mod direct, teoretic, educația cetățenească se va dezvolta aproape prin toate materiile de învățământ, pătrunse de spiritul cetățenesc. În special prin următoarele materii: *Drept*, sau cum i se mai spune *Datoriile omului și ale cetățeanului*. Învățătorul va preda acest învățământ, într'un mod intuitiv și va arăta, în culorile cele mai pronunțate, necesitatea educației cetățenești. Se va pregăti în copii spiritul de jertfă pentru stat — împrumutul de înzestrare a țării, ajutorarea ostașilor concentrați, — se vor da sfaturi pentru subordonarea intereselor personale, profesionale și de clase celor ale statului. Se va infiltra în sufletul copiilor că statul garantează drepturile indivizilor, munca lor, păzește pământul scump, udat de sângele sfânt al strămoșilor noștri și garantează ordinea și liniștea în țară. Apoi ar fi *Istoria* în serviciul educației cetățenești, prin evocarea trecutului neamului; se va ținea mereu trează conștiința națională necesară educației; *Limba română*, prin materi-

alul, bogat și variat, de poezii, teatru, proză, etc. cari contribuie, în mare măsură, la dezvoltarea sentimentului civic; *Educația fizică*, prin exerciții, va realiza, într'o măsură mare, educația cetățenească; *Geografia*, prin cunoașterea țării, fapt care constituie un element esențial unui bun român, după cum scrie în această privință Dl Mehedinți: «Cine nu-și cunoaște de aproape țara și poporul acela nu nimereste calea vieții sale și cu atât mai mult nu poate pune pe alții la cale».

Intr'un mod practic, se va realiza în școala primară educația cetățenească, prin conducerea de sine a clasei. Prin ea se desăvârșește munca în comun, atașarea la grupul social, disciplina prin convingere și pregătirea, în mic, a vieții de mai târziu. Școala a fost și este în cea mai strânsă legătură cu societatea, concentrând în sine toată gândirea acelor care se străduiesc să găsească mijloacele cele mai eficace pentru a forma pe om, după idealul epocii. Pedagogii dela sfârșitul secolului al XIX-lea și cei din secolul al XX-lea arată ce mari foloase aduce această conducere de sine. Inițiatorul ei este Förster în lucrarea sa de seamă: «Școala și caracterul». La noi au scris despre conducerea de sine: Dd. Radu Petre, pentru cursul primar, Moisescu, pentru cursul secundar și Antonescu, pentru cursul superior.

În «Conducerea de sine a clasei» de Radu Petre se spune că elevii, cu excluderea învățătorului dintre ei, sunt membrii societății. Învățătorul își va menține rolul de supraveghetor al bunei prosperări a acesteia. În unele școli se dă libertate deplină elevilor la conducere, în deosebi în cele elvețiene. În altele, însuși învățătorul este încadrat în conducere, la un loc cu elevii școlii. Prin aceste societăți, pedagogia practică a făcut un pas mare înlocuind nuiua strămoșească a sf. Nicolae. Ședințele societății sunt prezidate de un președinte, judecător și alți membrii aleși prin vot secret de societate. Aci se vor judeca abaterile dela calea cea dreaptă, pedepsindu-se prin scrierea unei lecții, învățarea unei poezii, etc. în raport cu fapta comisă.

Alt mijloc de educație cetățenească este străjeria, izvoită din imboldul Marelui Străjer, Majestatea Sa Regele Carol al II-lea. Aceasta a relăcut complet școalele și vieța cetățenească, menită să făurească viitorul României puternice. Cu

această organizație cu toate că suntem la început, totuși s'au făcut atâtea realizări practice, reînnoindu-se o Românie tare, solidară și fericită.

Astfel procedându-se, se va lega individul, mai târziu, de colectivitatea din care face parte, fără a se neglija prin aceasta formarea personalității autonome, scopul suprem al educației. Aceasta va fi atât în interesul lui cât și al societății, ferindu-se reciproc.

Pop Mureșianu Lucreția.

INDEPENDENȚA ȘCOALEI PRIMARE DE STAT

În articolul trecut s'a strecurat o greșală de tipar și a-
nume: în anul financiar 1932, din suma de 349.139 lei s'a
încasat numai 197.907 în loc de 797.907, rog cititorii să facă
cuvenita rectificare.

Statistica dată a fost luată dela cea mai mare școală
din plasa Valea lui Mihai, iar ca o complectare, și având în
vedere că nu pot da statistică dela fiecare școală, las să ur-
meze încă o statistică dela cea mai mică școală din aceasta
plasă, adică o școală cu două puteri didactice.

Știu că statisticele și numerele sunt cam plictisitoare,
dar numerele de mai jos, vorbesc dela sine și arată adevărata
situație a școalei, din punct de vedere material.

Să mai precizăm că datele sunt absolut exacte și pro-
vin din comuna A., una dintre cele mai bine situate comune
din plasă.

1934—35	prev. buget.	112.610 lei	Suma încasată	11.105 lei
1935—36	»	115.640 »	»	13.102 »
1936—37	»	79.950 »	»	13.511 »
1937—38	»	176.015 »	»	18.502 »
1938—39	»	187.817 »	»	163.996 »

Ultimul an școala era în construcție. În procente se con-
stată că, afară de ultimul an, procentual s'a încasat între 9 și
17% din prevederile bugetare aprobate.

Cum se vede, statistica de mai sus este cât se poate de
elocventă, dar jalnică pentru școala poporului.

La cele de mai sus, să ne fie îngăduit a pune trei întrebări :

1. Ce salariu a avut guardul comunal în comuna aceea ?
2. Cât a fost salariul d-lui primar ?
3. Cât a fost indemnizația d-lui notar ?

Să zicem că cel mai mic salariu a fost de 1000 lei lunar,
și totuși în anul 1934--35, o singură persoană a ridicat din
casieria comunei mai mult cu 895 lei, decât a fost întreține-

rea totală a școlii primare de stat cu două posturi, locuință pentru director și plata servitorului școlar.

O altă întrebare: cum se face că în aceea comună, în anul financiar 1934—35, s'a încasat numai 11.105 lei, iar în anul financiar 1938—39, a fost posibilă încasarea sumei de 163.396 lei?

Probabil s'a înbogățit subit comuna sau contribuabilii au devenit mai platnici. Eu cred că nici una nici alta ci faptul că a intervenit o cauză mai puternică, cu care nu era de glumit și în urmă s'a făcut totul. Nici nu vrem să cercetăm cauza, ci să constatăm realitatea.

Scriind acestea rânduri, mi-am adus aminte de vorbele unui venerabil protopop, care, ocazional, a spus «Dacă în bugetul comunei X, s'ar fi, înscris în ultimii 5 ani, pentru clădirea bisericii, o sumă egală cu onorarul primarului, azi ne-am închina în biserică frumoasă, nu în capelă ca oamenii săraci.» Am reprodus textual vorbele părintelui «Ioan Gură de Aur,» cu biciu usturător în mână, deoarece adevărul, adevăr rămâne deapururea; păcat că nu se închină toți în fața lui.

În ceea ce privește noua situație materială a școlii, creată prin legea administrativă, să nu anticipăm nimic. Am cetit cu mare plăcere expunerea d-lui juriconsult al Asociației Învățătorilor sălăjeni, care, ca eminent jurist, a lămurit perfect problema pusă și credem că, pe calea sugerată de Dsa, vom câștiga cauza.

Gh. Bălaj.

DIN TRECUTUL DĂSCĂLIMII SĂLĂJENE

XIII.

Pe același drum

Dacă înainte de Unirea din anul 1918, învățătorii români din jud. Sălaj n'au putut să ia hotăriri în chestiunile puse în ordinea de zi pentru Congresul convocat la Cluj în anul 1913, bucuria lor a fost cu atât mai mare, când după Unire, în 1919, s'au văzut liberi în Țară liberă, putând să discute cu tot curajul și competența asupra tuturor problemelor, cari în acele momente preocupau învățătorimea și școala românească.

Pe lângă toate frământările și neajunsurile pe cari trebuia să le îndure învățătorimea română înainte de Unire, ori poate, chiar pentru aceste motive, n'au abandonat ideea înființării unei societăți cu scop de a veni în ajutorul celor lipsiți de mijloace, sau loviți de soarte, fie prin ridicarea unui «Orfelinat» pentru fiii de învățători, fie prin înființarea unei societăți bancare, a unei societăți de ajutor mutual (de înmormântare), sau a unui Cămin învățătoresc (Casă de odihnă.)

Tendința de a se ajuta reciproc învățătorii, era fără îndoială. Se discuta în toate adunările învățătorești înființarea unui «Orfelinat» pentru fiii de învățător, cu sediul la Blaj. În adunarea gen. a învățătorilor din Eparhia Mitropolitană a Blajului, în anul 1911, la care au luat parte reprezentanții tuturor Reuniunilor învățătorilor aparținătoare,*) în unanimitate au hotărît înființarea susmenționatului «Orfelinat,» iar Mitropolitul, Dr. Victor Mihalyi de Apșa, care era prezent la aceasta adunare memorabilă, a cerut asupra lucrărilor dascălimii binecuvântarea și ajutorul Celui de Sus, promițând solemn cel mai larg sprijin moral și material, pentru ridicarea «Orfelinatului» învățătorilor.

*) Reuniunea Inv. Rom. Sălăjeni a fost reprezentată la aceasta adunare prin dl Simion Oros, secretarul reuniunii.

Vor fi, poate, unii, cari ne vor întreba: dar de ce nu s'a ridicat acest «Orfelinat.»?

Răspunsul îl vor găsi în împrejurările nefavorabile și dușmănoase de atunci. Formalitățile cerute și impuse de guvernul maghiar: statute, regulamente, autorizații, completări de statute etc., a consumat atâta timp, până într'o bună zi ne-am trezit în plin război: Izbucnise războiul din anul 1914, care a pus capăt ori cărei mișcări, ori cărui demers în direcția începută, urmând apoi o pauză, o stagnare a oricărei activități timp de 5 ani. În anul 1919, după restabilirea păcii, învățătorimea începe iar să-și desfășoare activitatea întreruptă în anul 1914.

La noi, în Sălaj, chestia înființării unui «Orfelinat» s'a pus din nou în discuție după Unire, în adunarea generală din 25 Iulie 1920.

Președintele Asociației Învățătorilor Secția Sălaj, dl. Emil Pocola, văzând că problema înființării unui «Orfelinat» cu sediul la Blaj, este cu mult mai greu de realizat decât se credea la început, și totuși, să se facă ceva bun pentru învățători, este primul, care se gândise și activase pentru ridicarea unui «Cămin învățătoresc» județean. Ca dovadă, lăsam să urmeze aci căldurosul apel adresat învățătorilor în anul 1923, solicitându-le tot sprijinul posibil moral și material.

«A p e l,

Învățătorimea română din jud. Sălaj, conștientă de apostolatul cultural săvârșit în trecut și râvnitoare de aceeași misiune și în România întregită, își va da și de acum înainte toată silința, ca munca sa să fie rodnică și încoronată de succese pozitive. Așteaptă însă ca această luptă culturală și națională în același timp să nu fie stângenică și contrariată barem de către lupta pentru asigurarea viitorului în ce privește urmașii acestor apostoli ai culturii. Dorește ca să aibă tot posibilul și toată posibilitatea educației familiilor lor și în ajungerea acestui scop face acest apel publicului conștient, rugându-l ca unul fiecare să dea mână de ajutor pentru realizarea scopului prefapt. Care este acel scop la care ne îndeamnă prezentul și pentru ce se face? Frați români și On. noștri

colegi! Scopul nostru este înființarea unui cămin pentru băieții de învățător. Acest cămin ar urma să fie zidit pe lângă Liceul «Simion Bărnuțiu» din Șimleul-Silvaniei! Iată scopul nostru, iată cererea noastră. Și facem apel publicului din simplul motiv că, bine știm și cunoaștem situația noastră de azi, când numai prin inimile nobile și gata de jertfă sperăm a realiza acest vis, având Țara destule nevoi și puțin putem aștepta dela ea.

Făcând noi pașii necesari la forurile suprapuse am primit o autorizație dela Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale Nr. 5207—1923, pentru deschiderea unei colecte publice, dar numai în județele mărginașe: Sălaj, Bihor, Satu-Mare, Solnoc-Dobâca și Cojocna. În conformitate cu aceasta autorizație vă facem acest apel și vă rugăm ca sumele dăruite să se trimită la «Banca Sylvania» din Șimleul-Silvaniei. Mulțumiri primiți și pe aceasta cale și ulterior pe cale ziaristică.

Cu toată dragostea,
BCI Prezidiul Asociației Învățătorilor, Secția Sălaj
EMIL POCOLA prezident.»

Apelul acesta n'a avut rezultatul la care inițiatorul s'a așteptat. S'a adunat suma de 7000 lei numai. Faptul însă totuși este o dovadă incontestabilă că învățătorimea a pornit la lucru constructiv.

Dela aceasta dată deci, ideea înființării «Căminului Învățătorilor» a fost mereu la ordinea zilei și a format obiect de discuție aproape în toate adunările noastre. Subsemnatul, ca urmaș al dlui Emil Pocola, se adresează mai multor Căminuri inv. cerându-le statutele pentru a fi studiate și utilizate, după împrejurări.

Dăm aci una dintre aceste adrese :

«Nr. 1—1927. Dumnule Administrator, Asociația Inv. din jud. Sălaj s'a pus pe lucru serios cu scopul de a-și aduna fondurile necesare pentru ridicarea unei «Case Învățătoresți» în județ.

Pentru orientare avem nevoie, pe de o parte, de sfaturi bune, pe de alta parte, de a studia statutele altor instituții de acest fel, cari funcționează de mai mult timp.

În consecință, vă rugăm, domnule Administrator, să binevoiți a pune la dispoziție un exemplar din statutele «Casei Inv.» de sub administrația dv., pe cari, după studiere, vi-le vom înapoia cu mulțumirile noastre.

Șimleu la 2 Ianuarie 1927.

Președinte,
SIMION OROS.

Secretar,
VALERIA LOBONȚIU.

Dupăce conducerea Asociației a redactat statutele și s'au desbătut în mai multe ședințe, ale com. central și aprobat în ad. gen. din anul 1927, aceasta, printr'un apel adresat învățătorilor, le cere a se înscrie ca membri la «Cămin» și a achita suma de 1200 Lei fixată de Comitet drept contribuție benevolă pentru ridicarea acestui «Cămin». Dar Declarația au semnat'o abia un număr de 106 învățători. Deși s'a intervenit în mai multe rânduri, chiar personal, Ministerul n'a aprobat să se facă rețineri pentru Cămin dela toți inv. membrii ai Asociației, numai dela acei cari au semnat declarațiile.

Văzând aceasta situație, conducerea Secției Sălaj solicită Asociației Regionale a Inv. din Transilvania un ajutor bănesc, pentru ridicarea proiectatului Cămin, iar în adunarea gen. ținută în Satu-Mare în anul 1927 se aprobă, în principiu, acordarea unui ajutor de 150.000 Lei Sălăjenilor, dar cu condiția unor formalități, cari, în definitiv, n'ar fi cauzat nici o piedică la realizarea și desăvârșirea acestei dorinți a învățătorilor. Aceasta condiție era: contribuția noastră materială. Nu e cazul să deschidem aci o paranteză, ca să discutăm motivele pentru cari nu s'a putut atunci trece la realizarea «Căminului». Să ne mulțumim doar cu atât că, ideea «Căminului» nu ne-a părăsit niciodată, e și azi la ordinea zilei. Poată însă să treacă multă vreme până când «Căminul» va fi o realitate și va fi ridicat și dat destinației. Timpul nu ne favorizează nici azi, cum nu ne-a favorizat nici în trecut.

A doua problemă, cea mai importantă, înființarea băncii învățătorilor, și în legătură cu aceasta înființarea Societății de ajutoare reciprocă (societate de înmormântare), azi e realitate. Cu aceste realizări, vechea dorință a învățătorilor a fost satisfăcută, iar azi membrii se bucură de ajutoare și imprumuturi considerabile, pentru asigurarea unei situații mai suportabilă, iar în unele cazuri chiar foarte bună.

Am săvârși un păcat strigător la cer dacă am trece sub tăcere, ori nu am recunoaște meritul aceluia, care cu «mâna sa de fier» și cu voința și puterea sa de muncă, apreciată nu numai de întreaga învățătorime Sălăjană, ci și de autoritățile superioare, a făcut ca visul nostru să se prefacă în realitate. Acest bărbat a fost dl. Dumitru Mărgineanu, fostul revizor școlar al jud. Sălaj, azi Inspector școlar, Șeful serviciului învățământului primar al Ținutului Someș.

Azi, Sălăjenii se pot mândri cu o bancă învățătorescă, una dintre cele mai puternice pe țară și cu o Societate de înmormântare, care în fiecare caz de deces, acordă câte un ajutor de 60—70 mii lei.*)

Simion Oros.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

*) A se vedea darea de seamă a Bancii Inv. Sălăjeni, în nr.-ul de față.
(N. R.)

EUGENIA CĂSĂTORIEI

La mulți desigur li se va părea cam ciudat acest titlu, gândindu-se că face parte din ceva fragment de roman sau navelă, cu ceva Eugenie. Desigur că vor fi multe Eugenie nenorocite, ajunse în necaz, din pricina unor cauze pe cari nu le prevedeau atunci când au încheiat căsătorii. Chiar pentru a evita unele nenorociri, cari se lovesc în capul multor tineri de ambele sexe, vreau ca să lămuresc aceasta doctrină nouă, care va putea folosi și pentru mulți cari au trecut peste acest prag, dar poate li se va cere să dea cândva îndrumări odraslelor lor, cari vor trebui să facă același pas.

Mă gândesc cu groază la o familie în care o biată Eugenie, nefericită, căsătorită la timpul ei, cam fără voia părinților, cu un tânăr destul de bine, dar care la 35 ani, căzută într'o stare de melancolie, s'a sinucis fără nici un motiv. Tatăl lui murise la fel. Un frate a apucat drumuri rele. Și dela acest om, Eugenia are 2 copii: unul surdo-mut și altul internat la boli mintale.

Aceste nenorociri, cari urmăresc ca un blestem pe unii bieți oameni nevinovați, câtă să fie înlăturate prin Eugenia căsătoriei. Eugenia, — nu Eugénia.

Aceasta este o știință relativ nouă, întemeiată de Francisc Galton, care studiază condițiile în cari se pot îmbunătăți rasele sau cu ajutorul cărora se poate controla evoluția și progresul rasei omenești.

La noi, abia este cunoscută această știință. Eugenia vrea un om perfect, înlăturând defectele și înmulțind calitățile, pe cale ereditară. Eugenia mai înseamnă și bine născut. Și cum nașterea este fructul căsătoriei, ea se mai ocupă, printre altele, și de alegerea soților, după anumite norme. Adeseori, soțul pe care ni-l alegem, nu știm ce poartă în el, se prea poate că nici el însuși nu știe. Eugenia, prin mijloacele ce-i stau la dispoziție, ne învață și aceasta.

Arta de a-și alege soțul ni-l indică Eugenia.

Știm cu toții prea bine acel proverb că «din stejar, stejar răsare» și care, în decursul timpului, s'a verificat și se verifică sub ochii noștri. Așa stăm și cu familiile: dintr'o familie cu membri sănătoși și buni nu vor ieși decât astfel de membri. Din familii rele, ce poate să iasă? Dar câte exemple n'avem noi, când familii curate, prin căsătorii rele, au fost infectate cu diferite boli, defecte morale, care apar la copii și distrug atâtea căsnicii fericite.

La baza familiei stă unirea dintre bărbat și femeie, în sfânta taină a căsătoriei. Această taină are de scop principal procrearea și educarea copiilor, iar ca scop secundar, ajutorul împrumutat la greutățile vieții și remediu în contra concupiscentei. Societatea conjugală devine societate parentală, atunci când realizează scopul principal al căsătoriei, în procrearea și creșterea copiilor.

Fiecare dorește să aibă copii sănătoși și frumoși. Eugenia vrea să asigure calitatea copilului. Ambiția fiecăruia trebuie să fie, că să dea nației o generație mai bună decât părinții, iar nu mai rea, cum se întâmplă adeseori. Linia evoluției să fie mereu progresivă, iar nu staționară și nici decum regresivă. Generațiile noi le produce căsătoria. De felul cum se practică însoțirile în căsătorie, va depinde viitorul neamului. De câte ori nu vedem în discuțiile noastre, cum unii știu să-și laude bunicii, cari erau mai viguroși, voinici, rezistenți, talentați, atribuindu-le tot felul de calități. Se prea poate că timpul crează o aureolă a trecutului, care acopere cu culori trandafirii tot ce a fost, totul arătând mai bun. Trecând peste aceste considerații, de a preamări trecutul, suntem siliți a constata că în multe familii copiii se prezintă așa de prost, însemnând o degenerație. Multe familii, cari odată erau vestite, dând din sânul lor oameni de seamă, astăzi nu mai există. Aceste familii, cari au fost odată vestite și apoi s'au stins ori au căzut în degenerare, sunt o spărtură ireparabilă în natura biologică a nației. Toate provin de acolo că nu s'au respectat anumite chestiuni la încheierea căsătoriei.

Mai sunt desigur și alți factori cari contribuiesc la aceste degenerări, cum ar fi de exemplu, alcoolul, sau diferite boale și mai ales sifilisul care produce adevărate dezastre. Toate

aceste nenorociri au la baza lor căsătoriile greșite. Putem să spunem că de multe ori căsătoria se face prea la întâmplare și după niște criterii cari n'au nici o legătură cu interesul omului. În familie trebuie să existe emulație, o mândrie de a proemina, o dorință de a produce oameni de seamă. În legătura irezistibilă, morală, între ascendenți și descendenți, fiecare să simtă nevoia de a însemna ceva mai mult în viața națiunii decât generația anterioară. Ne trebuie aceea conștiință de familie, care să treacă, ca un patrimoniu, dela o generație la alta, știind că pe progresul fiecărei familii se sprijină progresul nației. Națiunea ne cere, și este un imperativ al fiecărei națiuni, ca să aibă oameni viguroși, pentru că de tăria oamenilor sănătoși atărnă fericirea națiunii. Națiunea e un conglomerat, care se sprijinește pe aceasta totalitate a oamenilor ei, cari, dacă vor fi întregi din toate punctele de vedere, va putea conta pe ei ori de câteori va fi nevoie. De unde vei putea însufla spiritul de jertfă și de patriotism, când tu nu știi de unde ai venit, nu cunoști străbunii și când nu simți în sângele tău legătura trecutului? Un postulat primordial eugenic este mândria fiecăruia de a aparține «familiei», «neamului» cutare și de a contribui, cu puținul tău bun, la acel renume. Când te însoțești în căsătorie, fii atent ca să nu strici cu nimic ci, dacă este posibil, să adaugi, căutând familii cu care însușirile familiei tale se pot completa cât mai bine. Nu trebuie să privim căsătoria numai sub raportul celor ce se căsătoresc. E adevărat, și nici nu se poate tăgădui, că prin căsătorie fiecare și caută un colț de fericire pe aceasta lume, plină de neazuri. Eugenia, care voește să păzească națiunile de pieire și să le ducă la progres moral, cere ca în căsătorie să ne gândim și la copil. Ce este o casă fără copii? Un clopot fără limbă, al cărui sunet, ce doarme, ar fi frumos dacă cineva ar fi să-l deștepte. Nici nu cred să existe mai mare nefericire în familii, decât ca acelea să fie lipsite de copii, căci copilul aduce pacea într'o căsnicie turburată, cuviință și cinste într'o căsnicie desordonată, ordine și economie într'o căsnicie risipitoare. În fața acestei creaturi curate și nevinovate, patimile tac, vițiile se ascund, familia se purifică. Ce mare bucurie poate fi pentru o tânără când știe că bunul Dumnezeu a chemat-o la marea demnitate de a fi Mamă.

Deși e grea demnitatea ei, însă Sf. Scriptură ne spune că bucuria ei după naștere este mare, știind că s'a născut om în lume.

La fel este bucuria tatălui. Cei ce se însoțesc, trebuie să știe că fiecare parte în ei este o zestre ereditară a familiei lor și atunci trebuie să se gândească serios, că datoria lor, de depozitari vremelnici al acestui material ereditar, este de a-l păstra măcar neatins, dacă nu-l pot spori. În copilul, care ia naștere, se va uni ereditatea tatălui cu a mamei și acolo, dacă nu suntem precauți, se întâmplă ca în natură : meretele putrede strică pe cele bune. Este udevărat că la viitorul copilului contribuie și mediul ; dar este mai bine să-i asigurăm din naștere o ereditate bună, ca el să poată rezista mai ușor la orice tentațiuni neprielnice ale mediului înconjurător. Și chiar dacă ar primi o educație bună, trebuie să știm că individul născut să fie rău, dar devenit bun printr'o educație bună, când va avea și el descendenți, la rândul său nu va transmite efectul mediului, ci va da copiilor tot ereditatea lui proastă, care, în altă generație, în lipsa educației bune, va izbucni fatal, printr'o creatură inferioară.

Căsătoria eugenică tinde să înlătore asemenea accidente. Ea caută să se curețe fiecare familie de ce e rău, de răul permanent al educației inferioare și să înobileze prin aceasta neamul întreg. Indivizii, cu defecte ereditare, trebuie să renunțe la căsătorie ! Trebuie să înțeleagă interesul superior al națiunii, care le cere acest sacrificiu. În locurile unde nu este nici o reglementare în căsătorie, unde concubinajul este în floare, cei răi se înmulțesc mai mult decât cei buni. Toate statisticele arată că cei răi sunt mai prolifici decât oamenii cum se cade. Ori eugenia vrea să inverseze lucrurile, căutând să înlătore pe cei răi dela procreație. Țările din Apus au introdus sterilizarea condamnaților, iar pentru înlăturarea celor bolnavi dela căsătorie, eugenia cere astăzi certificatul prenupțial. Prin aceste căi se poate asigura o asemenea căsătorie și se poate asigura un progres dela o generație la alta. Dar vor fi mulți cari vor obiecționa : ce se face cu acel fenomen care turbură atâtea tinereți, care chinuște atâtea inimi, care face să palpite și să tresalte atâtea ființe avântate cu pasiune una către alta ? Ce face eugenia în fața căsătoriei « din dragoste » care

n'are timp să examineze regulile eugenice, care nu vrea să știe de certificate, care nu țin socoteală de familie? Și aici eugenia dă roade sănătoase, știut fiind că... dragostea mână unul către altul tocmai oameni cari se completează, cari se întregesc prin însușirile lor; că stările erotice au la bază instinctul genesis, care tocmai asta urmărește, să asigure vigoarea generației viitoare. Unirea prin dragoste este un proces instinctiv, dictat din adâncurile dorinței de viață, din voința surdă de perpetuare a speciei, care cere generației actuale să lase mereu în loc o generație nouă. Nimeni nu se îndrăgostește de un prost sau de un urât. Natura însăși are grije să-și aleagă, pentru construirea vieții, ființele cele mai bine înzestrate.

Se ivește însă întrebarea: ce e de făcut cu indivizii pe cari eugenia îi găsește înapți pentru contractarea căsătoriei? Civilizația noastră totdeauna a știut și a cultivat sentimentul carității, sentiment nobil, de înaltă umanitate, care a îmbrățișat pe cei slabi și-i ocrotește cu tot felul de mijloace și'n tot felul de așezăminte: azile, ospicii, sanatorii, închisori corecționale, toate acestea ca expresie a carității umane, care nu poate privi indiferentă la marele număr al celor nedreptățiți de soartă. Cruzimea naturii a fost atenuată de intervenția civilizației, așa că și aceștia sunt în parte protejați de eugenie.

Căsătoria nu mai trebuie să se facă la întâmplare. Ea trebuie aranjată cu toată precauția, pentru a asigura calitatea generației viitoare și a îndepărta atâtea neajunsuri. Cei ce se pregătesc pentru a încheia căsătorie, trebuie sfătuiți ca nu din interese materiale, sociale, profesionale ori nu mai știu de ce ordin, să o facă. Tânărul, când se căsătorește, trebuie să-și dea seama, ca viitoarea lui soție să-și aleagă după calități sufletești și după aptitudini personale, în raport cu legătura de viață, nu după considerații înșelătoare ca: frumusețe, grațiozitatea manierelor, de felul de a-se prezenta în societate, zestre ori legături familiare. Trece frumusețea, se duce averea și orice alte raporturi se dovedesc inutile, pe lângă trista realitate că și-a creat o căsătorie nefericită, pe urma căreia cel slab de inger decade și toată familia, pornită cu atâtea nădejdi, rămâne nefericită! Fata să aibă în vedere, același lucru: întră într'o legătură pe viață; că ar fi mai bine să rămână nemăritată decât să se nenorocească cu un bărbat, pen-

tru care n'are atragere, pe care alții i-l-au ales, după cine știe ce considerații. Ea are tot dreptul să-și aleagă pe viitorul tovarăș al vieții, căruia vrea să-i fie tovarășe nedespărțită; să țină la aceasta libertate a ei, ca să poată apoi suporta sarcina luată, prin încheierea căsătoriei. Ar fi recomandabil ca ambii, înainte de încheierea căsătoriei, să prezinte un certificat medical de sănătate pentru a fi în mai mare siguranță. Prin aplicarea eugeniei, desigur că s'ar înlătura și atâtea procese de divorț, care au năpădit societatea noastră, distrugând vatra familiei, întinzându-se ca o adevărată plagă.

Să ținem socoteală de recomandațiile eugeniei, profitând de toate progresele științei, mai ales când ele pot fi puse în slujba unui ideal așa de înalt ca perfecționarea însușirilor neamului. De ce să lăsăm ca numai cultivatorii de flori, plante, de animale să profite de metodele științifice a îmbunătățirii raselor? Să facem ca și omul să beneficieze de avantajile pe cari știința modernă i-le pune la îndemână. Aplicarea eugeniei la căsătorie, reprezintă cea mai fecundă întrebuințare a preceptului științific în slujba idealului național. Este știința pusă în slujba românismului care ne cere, prin glasul sângelui generațiilor anterioare, ce au luptat și suferit în secole de vitejie, să întărim, să perfecționăm și să afirmăm tot mai mult virtuțile acestui neam, care se pregătește să-și fixeze un loc de frunte în istoria omenirii.

Leontin Filip.

POVESTE CU TÂLC

Înainte vreme, pe când nu se descoperise carul de foc, valorificarea produselor de tot felul, dar mai ales cele agricole, se făcea cu mare greutate. Grâul, porumbul și celelalte cereale trebuiau transportate la mari depărtări, la porturile de pe Dunăre, de unde se încărcau pe vapoare și se trimiteau în streinătate.

Pentru aceasta, se formau adevărate caravane, care mergeau câte o săptămână, două, după caz. Însă drumurile erau nesigure, pentru că aceste caravane treceau prin locuri nelocuite și erau, din această cauză, și grele. Călătorii trebuiau să plece cu merinde, pentru că nu erau hamuri sau alte prăvălii de alimente.

* * *

Pe atunci, din satul Deleni, din ținutul Vasluiului, o caravană porni la Galați, cu grâu. După o zi și o noapte de călătorie, ajunseră la marginea unui sat din jurul Bărladului. Deoarece venise seara, își scoase fiecare merindea, de unde o avea, ca să cineze.

Niță Onofrei, un om tânăr, de curând însurat, voi să facă și el ca și ceilalți. Căută traista la locul unde o pusese la amiază, dar n'o găsi. Se învârti încoace și încolo. Aș! Traista nicaieri! N'o legase bine și căzuse.

Ce să facă? Era tare flămând, iar tovarășii lui nu-l puteau ajuta. Unul dintre cei cari călătoreau cu el, îl sfătui să meargă în sat, să-și cumpere merinde. Ceia ce și făcu.

Ajuns în sat, bătu la poarta celei mai arătoase case.

— Ce dorești? îl întrebă stăpânul casei.

— Uite, bade, sunt călător și mi-am pierdut merindea. N'ai putea să mă ajuți?

— Cum să nu! Poftește în casă!

Și stăpânul gospodăriei îl duse într'o odaie curată și-i puse pe masă o pâine întreagă și un cuțit.

Omul nostru mănca până se sătura bine. Apoi voi să mulțumească gazdei.

Acesta luă o nua bună de după ușă și începu să-l lovească. Il bătu bine-bine și apoi îl făcu scăpat...

* * *

Anul următor, omul nostru era iarăși în călătorie. De astă dată nu-și mai pierdu traista. Se întâmplă însă să și-o

piardă unul din ortacii săi. Omul nostru, Niță Onofreiu, zise :

— Cred că ești flămând și aș putea să-ți dau un sfat. Te-aș putea îndreapta undeva, unde să capeți mâncare câtă poțtești. Ce ți-e, că nu-i bun sfârșitul.

— Cum asta ? întrebă ortacul.

— Zic, că după ce te-ai săturat bine, stăpânul ia un baston și-ți trage o sfântă de bătaie, de zici ce-i asta ?

— Poate să mă și omoare, strigă flămândul. Numai să-mi dea să mănânc. Batăr să mor sătul.

— Dacă-i așa, zise Niță, apoi intră la casa aceia de lângă biserică.

— Mulțumesc ! Dar oare mi-a da de mâncare ?

— Nici vorbă.

Și omul nostru bătu la poartă.

— Ești flămând ? Bine ! Poftim intră !

Și-l introduse în odaia de cinste. Apoi îi puse pâinea și cuțitul pe masă și-l îmbie să mănânce. Apoi ieși după treburi.

Și omul nostru mănă bine. Aproape de plecare, veni și gazda și-l îmbie cu un pahar de vin. Dar el ar fi voit să treacă mai iute peste partea a doua a aventurii, căci s'ar fi dus în treaba lui. Deaceia zise :

— Om bun ! Am mâncat cum nu se poate mai bine, am băut și un pahar de vin bun, acum faceți-mi ce mi-ți face, că m'aș duce !

— Ce să-ți fac ? întrebă mirat gazda.

— Păi, așa mi s'a spus, că la această casă capătă cel lipsit mâncare, dar capătă, după ce se satură, și o bătaie bună. Eu am mâncat bine, deci faceți-vă obiceiul . . .

— Dar bine, omule, cine a scornit minciuna asta ?

— Așa mi-a spus un ortac de-al meu, că ai făcut cu el anul trecut, când și-a pierdut și el merindea ca și mine, acum.

— Nu era unul înalt, cam adus de spate ?

— Ba chiar așa !

— Apoi, acela merita și mai multe lovituri, iar dacă ar mai veni la poarta mea, nu numai că nu l-aș ajuta, dar l-aș primi cu neteveiul.

— Cum așa ?

— Apoi, știi ce a făcut ? Îi pun pâinea și cuțitul pe masă, cum făcui bunăoară cu dumneata. Dar pe când dumneata ai tăiat o felie de pâine și ai mâncat-o, apoi alta și alta, până când te-ai săturat, ăla a tăiat toată pâinea felii și apoi s'a apucat să mănânce. Ce-a rămas dela dumneata se poate oferi la oricine, până când ce-a rămas dela el nu mai e bun de nimic. De-aceia, dacă mi-ar cădea odată în mână . . . Dumneata mai poți lua și paharul ăsta de vin și apoi poți pleca . . .

(Auzită dela E. N.)

Gh. Hobjilă.

Pagina Școalei de copii mici.

INVĂȚĂTOAREA NOASTRĂ...

Dacă este adevărat că, pe măsură ce civilizația își adaugă ani în decursul vieții ei, în aceeași măsură orizontul deschide, pe zi ce trece, tot mai multe posibilități, tot mai numeroase cărări netede ori accidentate; nu mai puțin adevărat este însă și faptul că secolul XX și mai ales timpurile ce trăim, ne-au pus și ne pun mereu atâtea probleme ce-și așteaptă, — aproape toate, o imediată și radicală rezolvare.

În împrejurările grele prin care trece omenirea, fiecare faptă, oricât de neînsemnată ar părea, poate să ducă la realizări mari și poate fi îndemn de imitare și pentru alții, căci azi, mai mult ca oricând, este necesar ca toți, dela mic la mare, să activăm pe ogorul sănătos al întăririi și deci a păstrării libertății pământului strămoșesc; azi, mai mult ca oricând, un popor își păstrează neatârnamarea nu numai cu arma, dar și cu sufletul, căci sufletul este acela care întărește brațul apărătorului de hotar, sufletul este cel care-i alungă gândurile ori îi îndulcește parte din necazuri...

Undeva, într'un colțisor de țară...

Crestele albe ale munților coboară vertiginos către dealuri; se opresc puțin din drum, admirând par'că zăpada viscolită de pe terasele regulate, muncite cu destulă trudă, ca să se scoată asigurarea traiului de mâine, apoi își continuă mersul pentru a și-l curma în vale.

Un sat micuț, întins pe această vale, cu case de piatră ori de lemn, acoperite cu țiglă ori cu paie, caută să-și armonizeze fumul eșit pe hoarne sau acoperiș, cu natura înconjurătoare.

Înaintezi pe singura lui stradă, ce-l taie în lung, și te afunzi către interior, trecând deoparte și de alta a văii ce-l străbate, ca să te oprești în mijlocul lui, să admiri și să nu-ți vină a crede ochilor.

Te găsești în fața a trei clădiri, asupra cărora armonia stilului românesc s'a întrecut în a oferi frumosul și esteticul. În mijloc este Primăria, în dreapta Școala Primară, iar în stânga Școala de Copii Mici.

Din turnul bisericii de peste drum, locaș de închinăciune care își poartă pe umeri cele 9 decenii, clopotul ne vestește ora 16 și imediat ce al patrulea sunet se pierde către fundul văii, roiul de copii mari și mici umple piața ca apoi, în grupuri, să se îndrepte în susul sau în josul satului.

După puțin timp, poarta Școlii de Copii Mici s'a deschis din nou, ca să se închidă în urma Invățătoarei care, cu 2 copilași de mână, a luat-o pe vale în sus, lăsându-i pe fiecare la casele lor, iar ea, după câțva timp de mers, a intrat într'o casă.

În pat zăcea o femeie, pe ai cărei obraji semiîntunericul îi mărea paloarea suferinței, iar alături, agățat cu un cârlig de bărna din tavan, un leagăn, în care un copilăș de 3—4 luni cânta să-și prindă piciorușul pentru a și-l duce la gură. Lângă sobă, o femeie strângea pe fus firul răsucit din caierul alb cași părul ei, iar lângă fereastră, o fetiță de 5—6 ani împletea la un ciorap.

Le-a dat bună-seară, a dat mâna cu bătrâna ce și-a scos furca din brâu și a șters un scaun pe care i l-a oferit, a mângăiat pe suferindă, pe voinicul din leagăn și pe fetița dela fereastră, a desfăcut din hârtie o sticlă, al cărui conținut l-a turnat în lampă, apoi a făcut lumină în odaie.

Așezată lângă pat, le-a citit rândurile sosite dela cel ce se găsea de strajă la hotar și s'a bucurat cu ai casei de veștile primite.

Chemând pe fetița mai lângă lampă, i-a cercetat lucrul și, constatând că a început să facă greșit călcâiul dela ciorap, i l-a stricat și i-a arătat cum trebuie făcut.

— Să ier. ai, Domnișoară dragă, că copilița nu a fost nici ieri și nici azi la școală. I s'au rupt de tot opincuțele și n'are cu ce se încălță, în schimb, însă, lucrează toată ziua la ciorapi, căci, zice ea, vrea să-i termine curând și să-i trimeată tatălui ei. Va veni la școală de Vineri, căci o să trimitem la oraș pe cineva, să-i cumpere opincuțe.

— Bine Mamă Floare, nu este nimica. Când am văzut că Dochia este lipsită, am crezut că va fi răcit și am venit să văd ce e cu ea și ce mai faceți și Dv. Acum vă las cu bine, căci vreau să trec și pe la Lelea Maria lui Achim, să văd ce face.

— Să te țină D-zeu Domnișoară, că bun suflet mai ai.

A plecat!

În casa Mariei lui Achim era mai mare tristețe, căci sin-

gură, biata femeie, cu trei copii mici, zăcea și ea în pat și nu avea nici cine să-i facă focul.

După ce și-a lăsat haina pe laviță, Invățătoarea a luat o oală, a spălat-o cu apă, s'a dus în grajd, a mulș vaca și, înapoiată în casă, a dat zor focului și a făcut o mămăligă de toată bunătatea.

I-a ospătat pe cei mici, a dat și Mariei, ridicată în porini să mănânce, apoi s'a întors grăbită spre locuință.

N'a apucat bine să-și pregătească ceva de ale gurei, când auzi un ciocănit în ușă, după care, un unchiaș cu plete albe până pe umeri, urmat de un altul mai puțin vârstnic și de două femei, au intrat timizi în cameră.

— Să iertați de îndrăsneală Domnișoară, dar, deși nu ești din satul nostru și deși ești... adică nu ești bărbat, dar nu știu cum că pașii noștrii tot la D-ta ne-au dus. Ești tânără dar ești învățată și ai umblat printre domni, așa că, te mai rugăm să ne mai dai un sfat...

— Bade Savule, suntem nevoiași, este drept, dar să ne gândim că și Țara are lipsuri mari. Eu cred că băiatul D-tale va veni acasă pe o lună, așa cum ți-am făcut rugarea, și te va ajuta. D-tale, Bade Gheorghe, îți va da caii înapoi, căci, scrie în gazete, s'a luat hotărârea să-i schimbe cu alții. Eu nu zic că nu este greu, dar ce să facem? Mai bine să suferim și prin suferința noastră să ajutăm pe cei ce stau de veghe la hotare, decât să fim cu toți și cu toate acasă și să ne pomenim cu dușmanii peste noi.

— Așa e, maică, bine zici, dar vezi, eu sunt bătrână și neputincioasă. Nu mai pot munci și stau singură ca un cuc.

— Ba să nu mai stai singură, Mamă Ano, și să faci ce te-am rugat și mai zilele trecute: vino la mine, stai aici cât poțtești, îmi mai ții și mie de urât și cel puțin ai unde-ți încălzi bătrânețele, până ce ți s'o întoarce băiatul dela armată.

— Apoi de asta am venit, ca să văd dacă nu ți-ai luat vorba înapoi și să-ți mai spun că mai am și eu niscaiva ouă, vre-o câteva galițe, vre-o două coaste de porc, pe cari să le aduc aici, să am ce mânca.

— Rămâi, Mamă Ano, și D-zeu este bun, ne va ajuta la toți să apucăm zile mai bune...

Pe D-ta, Lele Safto, te-am rugat să vii ca să vedem dacă

cu partea noastră de sat vom putea găta lucrurile ce le facem pentru soldați.

— Am lucrat totul, D-ră, și dacă mai ai, să faci bine și să ne mai dai vre-o două gheme de lână, pentru mâncare...

Către ora 21, a fost vizitată de colega dela Școala Primară și de soțul ei.

I s'a adus la cunoștință că va trebui să plece și el la concentrare, astfel că, în loc de 3 învățători câți erau în mod normal, va rămânea numai soția lui.

— D-le Coleg, mă ofer cu toată inima să fac cursuri numai de dimineată cu copilașii mei, iar după masă să te suplinesc la 2 clase.

— Îți mulțumesc Domnișoară și D-zeu să-ți răsplătească din belșug inimoasa D-tale activitate. Deși sunt localnic, totuși recunosc că, mai tânără fiind, ne-ai întrecut pe toți...

*
*
*

Și astfel, în zilele următoare, puteai vedea pe această gin-gașă Invățătoare, — venită la cerere în acest colț retras, deși putea să stea la oraș, — înfruntând intemperiiile naturii și intrând ba într'o casă, ba în alta, ducând peste tot o alinare, o nădejde, o mângâiere, iar bătrânii satului, privind-o cu drag și descoperindu-se cu venerație când, trecând pe lângă ei, le da bună-ziuă sau bună-seara.

Unora le scria scrisori pentru cei plecați, altora le citea veștile primite, pe unii îi îmbărbăta, pe alții îi ajuta cu ce putea; Mamei Floarea îi ducea la 2—3 zile gaz de pus în lampă, Mariei lui Achim îi mulgea vaca și-i ospăta pe toți ai casei cu mămăligă și lapte, iar la școala primară făcea lecții atât de frumoase, încât, în clasă, copiii stăteau așa de liniștiți și de atenți, de credeai că sala este goală!

În vorbile ei de pre trecutul nostru sbuciumat, sfaturile și îndemnul la fapte bune, la iubirea de Țară și Tron, erau ascultate și urmate cu religiozitate, iar, când, — într'o zi s'a întâmplat ca răceala s'o țină în pat, — copiii se rugau cu lacrimi în ochi ca bunul D-zeu să facă sănătoasă pe Domnișoara lor, în timp ce, în camera ei, era un adevărat pelerinaj, căci toți și toate au venit să vadă ce s'a întâmplat „bunei Domnișoare“...

*
*

Un crâmpei din viața de apostolat a unei inimi tinere, dor-

nică de o activitate cât mai prodigioasă, cât mai bogată în lucruri bune.

O inimă care, ajunsă în fața unui drum neted, drept și luminos, l-a părăsit, deși îi oferea un rod frumos și apropiat, pentru a apuca pe cărarea încâlcită a necunoscutului, a o netezi și pe aceasta, a o înfrumuseța cu florile sufletului ei curat, a o face atrăgătoare și a tinde să ajungă la capătul ei, foarte depărtat față de cel al drumului frumos dela Natură pentru a-și odihni acolo trupul oboșit și a culege cel mai neprețuit rod: **mulțumirea sufletească pentru îndeplinirea datoriei!**

Să fie acest exemplu un imbold și pentru noi, să ne întrecem în a imita pe colega noastră, să cercetăm și noi pe mamele copilașilor ce ne sunt încredințați, să le dăm o mână de ajutor și să activăm pentru înălțarea morală și materială a celor rămași acasă.

Numai făcând astfel, în toate ramurile de activitate, vom contribui la înlăturarea grijilor ce copleșesc pe mulți din apărătorii Țării, la înălțarea lor sufletească, pentruca să fie numai cu ochiul înainte, să-și poată concentra întreaga lor voință în această direcție și când Patria va cere, dintr'o străfulgerare, să oprească și să nimicească pe năvălitori!

Alexandrina Trifu Halas.

Pagina jurisconzultului Asociației

CONDICA PROCESELOR INVĂȚĂTOREȘTI

II. — D. V. A. — R. In cauza eventualei DV. acțiuni în contencios, contra Min. Ed. Naț., pentru anularea deciziei ministeriale de numire a lui P. J. în postul vacant din comuna în care aveți interese materiale, Vă pot comunica următoarele :

Legea nouă pentru organizarea și funcționarea inv. primar, din 27 Mai 1939, reglementează această materie la Cap. X. art. 139, unde spune : «Când sunt mai mulți candidați pentru acelaș loc, se vor lua în considerație pentru numire, în ordinea de preferință : *vechimea* pe tabloul de capacitate, *media* diplomei. Dacă sunt mai mulți candidați din aceeași serie, pentru același post, va avea întâietatea, *soful* sau *sofia de învățător*, iar între cei cu medie egală, se va prefera cel din *Comuna natală* . . . »

Din această dispozițiune expresă a legii, rezultă că speța cazului DV., nu se poate încadra, în acest text al ordinei de preferință la numiri, întrucât faptul de a poseda casă și teren de cultură, într'o comună cu posturi vacante, nu schimbă ordinea de preferință, stabilită în art. de mai sus.

Or, intențiunea legiuitorului, spre deosebire de legea veche, a fost ca să avantajeze pe acei cari s'au născut în localitatea cu posturi vacante, față de cei cu interese materiale, fie chiar și în aceeași localitate. Este adevărat, că această dispozițiune, în unele cazuri, este dăunătoare pentru interesele materiale ale solicitantului. Nu trebuie însă uitat faptul, că Min. Ed. Naț., care este o autoritate de ordine publică, nu poate trece peste această dispozițiune legală, fără ca actul său de autoritate, să nu poată fi cenzurat de instanțele de contencios administrativ !

Pentru acestea motive, cred că Min. Ed. Naț. bine a procedat și în conglăsuire cu Legea, atunci când, constatând că DV. nu Vă găsiți în condițiuni de preferință față de colegul Dv. P. J., care s'a născut în acea localitate, l-a numit pe

acesta, în postul devenit vacant, epuizându-se prin aceasta ordinea de preferință la transferare...

Deci, regretând faptul de a nu-Vă putea lua apărarea în fața instanței de contencios administrativ, Vă recomand calmul și resemnarea cuvenită, până la ivirea unui post vacant, în localitatea DV. de naștere...

III. — *D. M. J.* — *Z.* La întrebarea DV., dacă puteți ataca actul Min. Ed. Naț. prin care a fost numit în localitatea DV. la postul vacant Nr. 3 E. L., a cărui soție este învățătoare în comuna vecină Ch..., deși DV. aveți în acea localitate o mamă văduvă, care n'are cu ce se susținea singură, fiind bătrână și neputincioasă, etc... invocând prin aceasta, violarea legii care îi favorizează pe solicitanții cu interese familiare cu regret trebuie să Vă comunic, același răspuns ca în cazul precedent. Iată-l:

Prin numirea, pe care vreți să o atacați în contencios, nu s'a violat nici o dispozițiune legală, întrucât legea nouă a inv. prim., nu prevede printre condițiunile de preferință, înșirate la art. 139 și interesele familiare, cum este cazul DV. care aveți o mamă văduvă, în localitatea cu postul devenit vacant. Este adevărat, că legea veche a inv. prim. la art. 124 lit. c) prevedea acest caz, printre condițiile de preferință. Mai mult, acea lege, nici nu cerea ca mama văduvă a solicitantului, să fie săracă sau neputincioasă și deci, avizată sprințul fiului său învățator, ei era suficient ca să locuiască în localitatea, unde era postul vacant. Pentru aceste motive, Min. Ed. Naț. bine a procedat, când a numit, în Com. D. pe colegul DV. E. L. care are soția învățătoare în comuna imediat vecină, celei cu postul vacant.

Deci și în cazul DV. vă recomand resemnare și liniște!...

Nu este aceeași situația la transferări, unde legiuitorul, a fost mai larg în stabilirea criteriilor la ordinea de preferință! Astfel în art. 173 din Leg. inv. primar, dispune că se va avea în vedere:

- a) Apropierea soților membri ai corpului didactic;
- b) Apropierea soților de preoți;
- c) Apropierea soților invalizilor de război de soții lor, ei înșiși funcționari publici; a soților de ofițeri activi, de

magistrați a soțiilor sau soților de funcționari publici și particulari sau pensionari ;

d) Interese familiare : copii cari urmează la școli, mamă văduvă, părinți bătrâni sau infirmi ;

e) Interese materiale : casă sau teren de cultură ; și f) vechimea în serviciu. În fiecare din aceste cazuri, în condiții egale, se dă întâietate celui mai înalt în grad, iar dacă sunt mai mulți egali, în inspecție și fără pedepse. Deasemenea se va ținea seamă, la condiții egale, de media dela examen, precum și de recomandarea Străzii Țării și Serviciului Social, după calificativele date», etc. . .

IV. — *D. A P. GH. — T.* La întrebarea Dv., că faptei înculpaților L. D., P. V., D. I. și I. U., cari au provocat scandalul în timpul desfășurării serbarii de sfințire a drapelului centrului P. P. din acea comună, prin bruscarea Dv. în calitate de comandantul centrului local P. P. și tulburarea liniștei tuturor oficialităților cari patronau și participau la serbare, — zădărniciind, într'o oarecare măsură, însăși desfășurarea serbării, — ce încadrare legală i-se poate da, vă comunic următoarele :

Aceste fapte, sunt încadrate de Codul nostru penal, la capitolul delictelor săvârșite de particulari, în contra funcționarilor sau autorităților publice (art. 253—255).

Și anume, art. 253 c. p. se spune : «Acela care, prin cuvinte, gesturi sau acte aduce atingere onoarei sau prestigiului unui funcționar public, în timpul exercițiului funcțiunii, sau pentru fapte indeplinite în exercițiul funcțiunii, în prezența acestuia, ori prin mijloace de comunicare directă, comite delictul de ultraj contra funcționarului public și se pedepsește cu închisoare corecțională dela 1—6 luni și amendă dela 2000 la 3000 Lei», iar dacă fapta se săvârșește în contra unei autorități, în prezența acestora și în exercițiul funcțiunii lor (cum este în cazul Dv.), comite delictul de ultraj contra autorității publice și se pedepsește cu închisoare corecțională dela 6 luni la un an și amendă 2000 la 5000 Lei.

În cazul Dv. dat, având în vedere că fapta inițială a inculpatului principal L. D. a fost îndreptată contra comandantului premilitar local, adică, în contra Dv., ca o revanșare pentru unele măsuri cu caracter corectiv, pe cari le-ați luat,

contra unor absențe dela îndatoririle cerute de instrucția pre-militară, la care faptă s'au atașat mai târziu și ceilalți inculpați ;

Considerând că această faptă comună a inculpaților a fost săvârșită în chiar sânul serbării, în fața tuturor asistenților, printre cari se aflau și multe persoane oficiale (Comandantul Centrului P. P. din plasă, Primpretorul plășei și mai mulți comandanți dela diverse Subcentre P. P.) toate venite în numele calității ce aveau și cu atribuțiunile acestei calități.

Ținând seamă, că în această împrejurare petrecându-se fapta inculpaților și că prin natura ei (de scandal) a avut ca efect zădărnicierea, într'o oarecare măsură a însăși sărbătorii, turburarea liniștii întregii asistențe, știrbirea unei atmosfere de fast, fapta însăși fiind pornită și săvârșită de inculpați, chiar cu intențiunea de a ofensa, de a paraliza autoritatea morală, cerută de împrejurare, de a slăbi considerațiunea datorată persoanelor cari oficiau în acea serbare, de a desființa efectul urmărit de Dv. ;

Că, deși la început această atitudine pornită numai în contra Dv. personal, ulterior, prin desfășurarea pe care a luat-o fapta inculpaților, a devenit un ultragiu adus tuturor oficialităților participante la serbare, pentrucă toate se găseau acolo în exercițiul unei calități oficiale, în funcțiunea acestei calități, căci, funcțiunea fiind ceva cu totul limitat în timp, nu numai persoana care poartă titulatura unei oficialități este funcționar public (situația Dv. specială), ci oricine se găsește într'un moment dat, în exercițiul unei funcțiuni publice, (situația persoanelor oficiale prezente), cărora pentru acel moment, le revine în întregime și drepturile și datoriile oficiului public ce îndeplinesc. Exercițiul unei funcțiuni publice este ceiace dă titlul și calitatea, indiferent de timp și loc. Apoi, prestarea oricărui serviciu cu caracter public, unanim recunoscut, indiferent de nomenclatură și retribuții, este o funcțiune publică. Astfel, sărbătorirea unui eveniment național, a unei împrejurări sociale, a unei activități cu caracter educativ-social, este o funcțiune publică și toate persoanele cari iau parte efectiv la acea sărbătoare, se găsesc în exercițiul unei funcțiuni publice și sunt pasibile de a fi ultragiate.

De unde rezultă, că însăși serbarea sfințirii drapelului

cu toate accesoriile ei, fiind manifestarea materială a unei funcțiuni publice și a întregului public asistent, orice turburare cu scop ofensator, adusă într'o astfel de sărbătoare, constituiește un ultraj la adresa tuturor participanților, căci toți se găseau în acel moment în exercițiul unei funcțiuni publice, — ceea ce înseamnă, că deși din toată mulțimea ultragiată, numai Dv. singur cereți satisfacție din partea justiției, totuși, lipsa plângerii celorlalți legați, nu poate apăra de răspundere pe infractorii de mai sus, cari v'au adus ofensă numai Dv., pentru că ultragiul este o infracțiune eminentă de ordine publică, pentru urmărirea căreia, nu este nevoie de plângere prealabilă, ministerul public putând singur porni acțiunea publică și fiind obligat ca din oficiu să o susțină.

* * *

Tuturor, celor cari mi-au cerut opiniunea juridică, în diferitele cauze penale, civile sau grațioase, le voi răspunde în numerele viitoare ale «Școalei Noastre».

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Dr. Ionel Ciobanu.

CRONICĂ-INFORMAȚIUNI

— **Comitetul Central al Secției Sălaj a Asociației generale a învățătorilor din România** și-a ținut ședința ordinară în ziua de 25 Febr. a. c. în Zalău cu următoarea

ORDINE DE ZI:

1. Deschiderea ședinței.
2. Citirea și verificarea procesului-verbal al șed. ant.
3. Raport asupra Căminului de odihnă al învățătorilor Sălăjeni, raportor dl. Petre Popescu subinspector școlar, președintele delegației permanente a Comit. de Constr. al Căminului.
4. Raport asupra situației revistei «Școala Noastră», raportor dl. Macedon Olariu administratorul revistei.
5. Raport asupra situației financiare a Secției: cassa, etc. raportor dl. Traian Cionfi, casier al Secției.
6. Raportul comisiei juridice a secției, raportor dl. Gh. Corniș-Pop.
7. Fixarea datei și ordinei de zi a Adunării generale a secției.

După mai multe ore de discuții, toate chestiunile din ordinea de zi s'au desbătut pe larg. Concluziile, cu mersul general al adunării, s'au consemnat într'un Proces-Verbal care se va publica în numărul viitor al revistei «Școala Noastră.»

— **Deces.** În 9 Martie a. c. a decedat Ștefan Oros senior, în vârstă de 83 de ani. Numitul a fost un bun român, care a activat pentru interese românești ca membru ales în două rânduri, în Consiliul orașenesc al orașului Șimleul-Silvaniei.

Transmitem și pe aceasta cale secretarului nostru de redacție, dl. Simion Oros, sincerile noastre condoleanțe, care în decedatul și-a pierdut părintele.

— **Aviz.** Banca Inv. Sălăjan face cunoscut membrilor săi, că pune în vânzare un stoc de 450 pachete bumbac: pentru bătut și urzit. Vor primi bumbac acei membrii cari vor cere, anexând cererei și o dovadă că dela Cooperativa locală sau în raionul căreia se găsesc, n'au primit sau n'au cumpărat bumbac. Solicitatorii se vor adresa Băncii. — Banca Inv. Sălăjan Zalău.

CĂRȚI-REVISTE

Din problemele Culturii Europene de N. Bagdasar, 140 pag. lei 50.

Cum rubrica aceasta n'are pretenția să fie o cercetare simultană, la zi, a cărților apărute (lucru imposibil la revista noastră din diferite motive) cronicarul modest are libertatea de a recurge la cărți mai vechi, în care bănuiește sau o tendință de actualizare, un efluviu de atracție magnetică la momentul actual sau probleme cari merită a fi cunoscute de cititorii noștri, pentruca din ansamblul lor să-și formeze anumite jaloane, cu ajutorul cărora să poată, în libertate, măsura spațiul spiritual ce temporan.

Doar bine se știe că „nou“ nu înseamnă „mai bunul“, „adevărutul“, „exclusivul“; problemele vieții se culeg din toate operele răspândite în timp, fără să se poată hotărâni, printr'o secțiune verticală, limita căutării adevărarilor fundamentale. Iată de ce, în spațiul încă disponibil, am recurs la o carte veche, apărută acum nouă ani, care, însă, prin felul cum desicagă anumite ecuații spirituale, este mereu nouă, proaspătă.

N. Bagdasar, autorul „*Filosofiei istoriei*“, o carte de definitivă sinteză, colaboratorul la monumentală „*Istorie a filosofiei moderne*“ își anticipează anumite atitudini spirituale într'un volum de vreo 140 pagini. Desigur, bine știm că valoarea unei cărți nu stă deloc în proporție directă cu întinderea sau cu masivitatea ei; sunt adevăruri cari au fost fixate în câteva „foi“ de timp, sunt altele, desigur, cari după răsfoirea a miliarde de pagini tot enigme rămân.

Sub eticheta a patru titluri, filosoful Bagdasar încearcă să surprindă punctul arhimedic din care se pot vedea boalele deceniului al 3-lea din veacul douăzeci. Cartea fost cerută de anii 30—35, dar, fiindcă datele culturii deficiente de atunci nu s'au rezolvat într'o liniște *creatoare*, ei s'au prelungit într'o desfășurare războinică în anii 1938, 39, 40, ?, ? este actuală prin acte.

Bagdasar rezolvă criza culturii din anii trecuți în patru capitole. Cultura europeană, Criza culturii moderne, Rabindranath Tagore și Civilizația europeană, și în fine, Spiritual faustic.

În *Cultura europeană*, Bagdasar încearcă să definească fondul acestui concept, caracterizând cei trei componenți mai însemnați: izvorul francez, englez și german. Din lipsă de spațiu nu ne putem opri asupra acestor chestiuni cari azi, mai ales, când dramatismul ideilor s'a deplasat în dramatism al morții, când soarta întregii lumi se hotărăște în svârcolirile uriașe ale acestor trei

popoare, conținutul culturii fiecăruia aliază sau face dușmani. Autorul, când a scris cartea, nici n'a bănuțit măcar aceasta de-slegare. Dealtfel, dacă ar fi scris opera cu câțiva ani mai târziu, ar fi descoperit și alte aspecte, mai ales la Germani.

Pontru claritatea expunerii, s'a secționat cultura europeană în patru: domeniul științei, al moralei, al estetice și al religiei. La tot pasul se fac comparații între europeism și celelalte culturi. Foarte multe afirmații însă, azi nu mai sunt valabile, în multe părți ale Europei: „Adevărul înainte și mai presus de toate, iată deviza oricărui om de știință din Europa.“ În comparație cu alte continente, da, în Europa însă, mai ales în Europa după 1933, lucrurile stau altfel — probele se găsește la tot pasul. Apoi: „Conștiința europeană este în adevăr convinsă că progresul nu poate fi asigurat decât printr'o respectare integrală a domeniilor de creare spirituală.“ Nu e destulă convingerea când faptele unor popoare desmint și acest adevăr elementar. Lozinca „totalitară“ nu mai face aceste discriminări ci amestecă totul în tot.

Capitolul cel mai fatins și cel mai important este *Criza culturii moderne*. La început se clarifică noțiunea de *cultură* apoi de *criză*, la urmă criza culturii la Nietzsche, Spengler, Georg Simmel, Arthur Liebert și H. Massis. Aceasta problemă a fost așa de mult discutată, în atâtea feluri rezolvată, încât întinderea capitolului prezintă numai schematic problemele. Criza e actuală și acută, se încearcă ieșirea din cercul vicios prin dezastrul războiului, după care popoarele „tinere“ cred că vor da naștere la o altfel de cultură, decât aceasta, vechitără îmbătrânită. Că va muri cultura „apuseană“ sau nu, vom vedea; până atunci avem obligația s'o cunoaștem, să participăm din plin la datele ei pentru a suporta mai ușor ceea ce se întâmplă.

Printre anii 1925—30 se vorbea la noi foarte mult de Rabindranath Tagore din prisma antagonismului: cultură și spirit occidental, cultură și spirit indian, oriental. Insuși marele filosof, poet și înțelept și-a pus aceasta problemă bipolară și-a rezolvat-o fie ca o aspră critică la adresa „civilizației“ europene, fie ca o blândă înțelegere a celor două lumi cari nu se pot întâlni.

Găsește „boala europeii“ în „nevoia de a se izola și credința de a putea numai în chipul acesta rezista și progresa“, în atitudinea dușmănoasă față de natură, în privirea apariției omului în univers ca o enigmă irezolvabilă și pe om ca o creatură de alta esență decât lucrurile și animalele, în privirea lumii ca o multiplicitate de lucruri, în naționalismul agresiv, intolerant. Desigur toate criticile pornesc din premisele pe cari le-a respirat dintr'o cultură și suflet milenar, plin de enigme și frumuseți.

În *Spiritul faustic* se discută „stilul“ culturii europene: apolinic, dionisiac și faustic. Sunt probleme foarte interesante,

foarte sugestive ca să nu merite studiu aprofundat.

Citirea unor asemenea cărți aduce, pe lângă o integrală desfătare în urma înțelegerii, anunite puncte luminoase în haosul spiritual pe care suntem blestemați să-l trăim în repetată băjbăire.

Vitrina revistelor

S'au primit la redacție, pentru schimb, următoarele **Reviste** :

— **Tinerimea Română**, revista Societății Științifico-literară. București, anul LVII. Nr. 5 Ianuarie 1940.

— **Școala Satului din Secuime**, revistă de educație și învățământ. Odorheiu, anul III. Nr. 1—2, Ian.—Febr. 1940.

— **Revista Asoc. Inv. Mehedinteni**, Turnul-Severin, anul XIII. Nr. 4 Ianuarie 1940.

— **Duh Nou**, revista Asoc. Inv. din jud. Tutova, Bărlad, anul IV. Nr. 9 și 10, Noiembrie—Decembrie 1939.

— **Învățătorul Bănățean**, organ oficial al Asoc. Inv. din jud. Severin, Lugoj, anul IV. Nr. 1 Ianuarie 1940.

— **Ogorul Școlai**, revista învățătorilor din jud. Turda, anul VI. Nr. 5, Ianuarie 1940.

— **Căminul Nostru**, organ al Asoc. Inv. din jud. Caliacra, anul II. Nr. 2 Februarie 1940.

— **Catedra**, revistă culturală-illustrată, Galați, anul XIII. Nr. 126—127, Februarie—Martie 1940.

— **Voința Școlai**, foaia inv. din Bucovina, Cernăuți, anul XVIII. Nr. 1—2 și 4—5, Februarie 1940.

— **Izvorășul**, revistă de muzică, artă națională, folklor și teatru sătesc. Bistrița—Mehedinți, anul XX. Nr. 11—22 Noiembrie—Decembrie 1939.

— **Solidaritatea**, organul Asoc. Inv. din jud. Soroca, anul XVII. Nr. 7 Septembrie 1939.

— **Revista Școlii**, organul Asoc. Inv. din jud. Botoșani, anul XVII Nr. 1 Ianuarie 1940.

— **Învățământul Primar**, revistă pedagogică, culturală și socială. Organul of. a Asoc. Inv. din jud. Făgăraș, anul XVII. Nr. 2 Februarie 1940.

— **Școala Sătmăreană**, revistă de învățământ, educație și literatură. Satu-Mare, anul XVII. Nr. 1 Ianuarie 1940.

— **Vlăstarul**, revista Asoc. Corp. Did. prim. Buzău, anul XIII. Nr. 14—15 Dec. 1939 Ianuarie 1940.

— **Scântea**, revistă lunară, științifică și de folklor a elevilor dela Gimnaziul „Petru Maior“ și Liceul comercial din Gherla, anul X. Nr. 4—8 Aprilie—Mai 1939.

— **Școala și Viața**, revista Asoc. Gen. a Inv. București. anul X. Nr. 4—5 Dec. 1939 Ian. 1940.

— **Școala Albei**, revistă pedagogică, culturală, socială a Asoc. Inv. din jud. Alba. Alba-Iulia, anul, VII. Nr. 1 Ian. 1940.

— **Căminul Școlii**, organul Asoc. Inv. din jud. Covur-lui, anul X. Nr. 1—2—3 și 4 Sept.—D. c. 1939.

— **Straja Moldovei**, revistă culturală ilustrată. București. anul, III. Nr. 27 Dec. 1939 Ian. 1940.

— **Cuvânt Moldovenesc**, foaie săptămânală pentru no-rod a Fund. Cult. Reg. „Principele Carol.“ Chișinău, anul XXVI Nr. 1—2 Ianuarie 1940.

— **Luminatorul**, foaie săptămânală pentru pop. Timi-șoara anul II. Nr. 3 Ianuarie 1940.

— **Agru**, organul Asoc. Gen. a Românilor Uniți. Cluj, anul XI. Nr. 2—3 Februarie—Martie 1940.

— **Școala Someșană**, revistă pedagogică și socială. Or-rgan al Asoc. Inv. din jud. Someș, Gherla, anul XVI. Nr. 11—12 Novembrie—Decembrie 1939.

— **Drapelul Nostru**, organ al apărării nevoilor muti-laților din războiu și foștilor combatanți, București, anul VI.

— **Revista Asoc. Inv. orașul și jud. Bălți**, anul VII. Nr. 8—9 August—Septembrie 1939.

— **Ev Nou**, revistă pentru literatură, știință și cultură. București, anul II. Nr. 3—4.

— **Revista Generală a Invățământului**, București, anul XXVII. Nr. 9—10 Nov. Dec. 1939.

— **Acțiunea Cooperatorilor**, publicație de ideologie studiu și informație cooperatistă. București, anul II. Nr. 1 Ian-uarie 1940.

(s. o.)

Buletinul cărții

1. I. D. Chirescu și G. Breazul: Repertor coral pentru școli, 52 p. Lei 50.

2. Campus Eugen: Literatura pentru copii cu un catalog comentat al scrierilor pentru copii, 288 p. Lei 80.

3. Alice Bailey: De la intelect la intuiție, 220 p., Lei 70.

4. Papu Edgar : Artă și imagine, 136 p. Lei 60.
5. Uță Mihail : Pascal, 284 p. Lei 65.
6. Titu Maiorescu : Insemnări zilnice, vol. I. și II. a 120 L.
7. Nicolae Roșu : Critică și sinteză, 300 p. Lei 80.
8. C. Georgiade : Psihologia gândirii copilului, 360 p. Lei 250.
9. I. M. Nestor : Tehnica măsurătorilor antropometrice 88 p. Lei 60.
10. Eugeniu Speranția : Introducere în sociologie vol. I—II Lei 580 + 250.
11. Gh. I. Brătianu : O enigmă și un miracol istoric. Poporul român. 138 p. Lei 60.
12. Gh. I. Brătianu : Acțiunea politică și militară a României în 1919. Lei 100.
13. Charles Diehl : Bizanț. Mărire și decădere. 408 p. L. 85.
14. Tudor Arcan : Măsurarea inteligenței la adulți. 80 p. Lei 60.
15. Zevedeu Barbu : Minciuna în lumea copilului. 132 p. Lei 60.
16. Mihail Codreanu : Statui. Soneto și evadări din sonet. 362 p. Lei 180.
17. Ioachim Botez : Insemnările unui belfer, vol. II. L. 60.
18. Ilie Anesia : Chemarea cea sfântă (Imnuri străjerești) L. 40.
19. A. S. Goia : Aplicațiile nodurilor. Lei 6.
20. Idem : Lucrări de tabără. 32 p. Lei 6.
21. Idem : Isprăvile celor 6 străjeri. Lei 60.
22. Zenia Nicolau : Crâmpcio de viață străjerească și legenda Sfântului Gheorghe, Patronul străjerilor. 128 p. Lei 32.
23. A. Petrescu : Ispravile cuibului de străjerie, Lei 60.
24. Maria Enăchescu : Teatru școlar, 48 p. Lei 50.

Publicație de Convocare a adunării generale ordinare.

Banca Populară „Invățătorul Sălăjan“
din Zalău-Sălaj.

20 Martie 1940.

Convocarea No. 130.

În conformitate cu dispozițiunile art. 37 din statut și potrivit hotărârei consiliului de administrație din ședința dela 25 Februarie 1940, se aduce la cunoștința membrilor Băncii Populare „Invățătorul Sălăjan“ din Zalău județul Sălaj, că sunt convocați în

ADUNAREA GENERALĂ ORDINARĂ

în ziua de 4 Mai 1940 ora 8 a. m. în localul Școlii Primare de Stat No. 1 din Zalău, pentru a discuta și hotărî asupra chestiunilor prevăzute în ordinea de zi.

Dacă la aceia oră nu se va întruni majoritatea membrilor, cum prevede art. 38 din statut, ședința adunării generale se va ține tot în ziua de 4 Mai 1940 la ora 9 a. m. adică cu o oră mai târziu, în acelaș local, cu aceeaș ordine de zi și când se va ține cu ori câți membrii vor fi prezenți.

Bilanțul, contul de profit și pierdere, partida fiecărui societar și registrele de contabilitate, se pot vedea de Domnii membrii conform art. 37 din statut, chiar de acum la sediul băncii în orice zi, în orele de birou.

Ordinea de zi :

1. Constituirea biroului și constatarea membrilor prezenți.
2. Darea de scamă a consiliului de administrație asupra mersului operațiunilor societății pe anul 1939.
3. Raportul Comisiei Cenzorilor.
4. Aprobarea bilanțului și contului de profit și pierdere, împărțirea beneficiului net și descărcarea Consiliului de Administrație de gestiunea sa pe anul 1939.
5. Fixarea sumei maxime pe care banca o poate imprumuta dela Federală, Incoop. etc.
6. Stabilirea dobânzilor ce banca o va lua dela împrumuturile acordate societărilor.
7. Fixarea maximului de împrumut ce se poate acorda unui societar.
8. Ratificarea înscrierii băncii noastre ca membră la Societatea Cooperativă „Școala Poporului“ din București, cu un capital social de lei 10.000.

9. Stabilirea condițiilor de primirea depunerilor spre fructificare și dobânda ce urmează a li se plăti.

10. Să se ia cunoștință de împrumuturile membrilor din consiliul de administrație și cenzori.

11. Votarea bugetului pe anul 1940.

12. Să se ia cunoștință de rezultatul inspecțiilor făcute de cenzori în cursul anului.

13. Alegerea a 3 membrii în consiliul de administrație în locul D-lor: Dumitru Ilea, Alexandru Pop și Gheorghe Apostol.

14. Alegerea a 3 cenzori și 3 supleanți.

15. A se lua cunoștință și ratifica intrarea și ieșirea membrilor din bancă în cursul anului 1939.

16. Autorizarea consiliului de administrație de a face operațiuni comerciale prin deschiderea unor secții ce va crede de cuviință, a mărfuri pe cont propriu și în comision, precum și încuviințarea de a face cheltueli și peste prevederile bugetare pentru noile operațiuni ce se vor înființa.

17. Diverse în legătură cu bunul mers al băncii.

Voturile adunării se fac prin ridicare de mâini, afară de cazul când se va cere votul secret, în conformitate cu art. 39 din statute.

Deciziunile luate de adunarea generală în limitele actului constitutiv, statutelor și legii cooperăției sunt obligatorii pentru toții societarii.

Nici un societar nu poate avea mai mult decât un singur vot, oricare ar fi numărul părților sociale ce posedă.

Cei absenți pot fi reprezentați prin un mandat societar, care trebuie să aibă mandat scris! Un asociat nu poate fi mandatarul decât al unui singur asociat.

Administratorii și funcționarii băncii nu pot primi mandat de reprezentare în adunarea generală, sub pedeapsă de nulitate, precum nici pentru a lua parte la vot; pentru aprobarea bugetelor, bilanțului și pentru rezoluțiunile ce privesc responsabilitatea lor, art. 39 din statute și 163 c. com.

Membrii consiliului de administrație, ale căror mandate au expirat, pot fi realeși.

Președinte,
Petre Popescu.

Contabil,
Vasile I. Bălăneanu.

BILANTUL

încheiat pe ziua de 31 Decembrie 1939, înainte de repartizarea beneficiului net.

Activ :

Pasiv :

No. crt.	Denumirea conturilor	Sume:		No. crt.	Denumirea conturilor	Sume:	
		Lei				Lei	
1	Cassa	221.465		1	Capital Social . .	2,987.000	
2	Capital Federală .	40.000		2	Depunerisprefruct	813.771	
3	Efecte de primit :			3	Fond de rezervă .	143.400	
	In portofoliu 3,385.531			4	Fond cultural . .	54.100	
	Scoutete 772.700	4.158.231		5	Fond efecte publ.	7.000	
4	Efecte publice . .	89.210		6	Fond imobil . . .	110.986	
5	Imobil	427.765		7	Fond dobânzi datorate	10.242	
6	Mobilier	22.200		8	Divers Creditori .	61.315	
7	Dobânzi datorate	10.242		9	Fond de ajutor . .	36.623	
8	Tabloul Agricol .	1.400		10	Fond pt restit cotiz	54.260	
9	Asociați	100.676		1	Ajutor mutual . .	77.850	
10	Cupoane	1.475		2	Dividende	10.816	
1	Depuneri Federală	17.887		3	Dobânzi reportate	48.335	
2	Capital Incoop . .	35.112		4	Fond de prevedere	8.200	
3	Diverse Debitori .	11.138		5	Angaj El Prim Scout	772.700	
4	Deozitate Bănci (Fed)	157.350		6	Profit și Pierdere	97.553	
Total activ Lei: .		5,294.151		Total pasiv Lei: .		5,294.151	

Se certifică de noi exactitatea și realitatea.

Președinte,
Petre Popescu.

Contabil,
Vasile I. Bălăneanu.

Profit și Pierdere
încheiat la 31 Decembrie 1939.

Debit:

Credit:

No. crt.	Denumirea conturilor	Sume:	No. crt.	Denumirea conturilor	Sume:
		Lei			Lei
1	Cheltueli generale	8.482	1	Venitul imobilelor	18.000
2	Salarii	88.100	2	Dobânzi și beneficii	267.634
3	Jetoane și chelt. depl.	16.695	3	Venituri din vân- zarea bumbacului	3.405
4	Contribuție de Control	5.815			
5	Asigurări (Casa Cerc.)	4.636			
6	Impozite	29.645			
7	Dobânzi Depuneri frf	38.113			
	Totalul cheltuelilor	191.486			
	Beneficiul net	97.553			
	Total Lei:	289.039		Total venituri. L.:	289.039

Se certifică de noi exactitatea și realitatea.

Președinte,
Petre Popescu.

Contabil,
Vasile I. Bălăneanu.

No. 140 din 21 Martie 1940.

Societatea de ajutor

Din salariile pe luna Martie 1940, urmând a se face rețineri cota de 150 lei pentru un caz de deces — Ion Costea Mirșid — facem cunoscut tuturor membrilor societății cari nu mai primesc salarii prin statele de plată ale Insp. șc. jud. Sălaj de a trimite prin curier, sau m. p. suma respectivă.

Președinte,
Petre Popescu.

Contabil,
Vasile I. Bălăneanu.

Buletinul Inspectoratului Școlar al Jud. Sălaj

Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai

Nr. 1921—1940. **Drepturile de salariu sau soldă ale concentraților.** Comunicăm mai jos ord. Min. Ed. Naț. Nr. 28698—1940 pentru luare la cunoștință: Doamnelor Inspector. Avem onoare a vă trimite mai jos în copie ordinul general Nr. 201 din 10 Februarie 1940, cu privire la drepturile de salariu sau soldă ale concentraților aflați în concediu, spre a fi avute în vedere și a dispune să fie aplicate persoanelor ce intră în această categorie. Vă rugăm a comunica celor în drept. p. Ministru, Indescifrabil. p. Director General, Indescifrabil.

COPIE depe ordinul general Nr. 201 din 10 II. 1940 (Ministerul Apărării Naționale — Direcția Intendenței.

(Ca urmare la ordinul general Nr. 69 din 29 Iulie 1939, cu onoare se dispune cele ce urmează, în ce privește drepturile în cazuri speciale ale concentraților, și anume:

I. Pe timp de învoiri, permisiile și concedii de repaus:

Învoirile, permisiile și concediile de repaus se acordă în condițiunile prevăzute la art. 114—119 din regulamentul asupra serviciului interior sau alte dispozițiuni speciale.

Pe timpul învoirilor, permisiilor și concediilor de repaus, personalului militar concentrat dela vatră i se cuvin drepturile ce i-au fost stabilite prin ordinul general Nr. 69—1939, plătinându-se după normele aplicate personalului militar activ, adică:

1. *Cei retribuți*, indiferent de grad, primesc drepturile integrale de soldă, salariu, diurnă sau pensiuă, după cum în prealabil au optat, sau li s'au convenit de drept, afară de alocația de hrană care se plătește în funcțiune de zilele de prezență pe zona de concentrare.

Cei fără retribuție (gradele inferioare: sergent, caporal, fruntaș, soldat) primesc solda, hrana și întreținerea propriu zisă, numai pentru timpul de prezență sub arme.

II. Pe timp de concedii pentru interese personale:

Între concediile pentru interese personale se consideră atât concediile aprobate pe bază de cereri individuale, cât și cele aprobate din oficiu, după dispozițiunile Marelui Stat Major.

Pe timpul acestor concedii, personalul militar de orice grad, concentrat dela vatră, cu sau fără retribuție, nu are dreptul la solda gradului militar și în consecință:

1. Cei cari în conformitate cu ordinul general Nr. 69 din 1939, au optat pentru solda gradului de militar, vor primi salariul, diurna sau pensiunea civilă respectivă, dela autoritățile sau întreprinderile cari i-au plătit înainte de concentrare.

2. Cei cari potrivit aceluiaș ordin de mai sus, au optat pentru salariul civil, diurnă sau pensiune, își vor primi în continuare aceste drepturi dela autoritățile, instituțiunile și întreprinderile cărora aparțin.

3. Pensionarii militari și ofițerii de rezervă deblocați sau demisionați, cărora li s'a cucerit de drept solda gradului militar pe timp de concentrare, își vor primi respectiv pensiunea sau solda de rezervă, dela autoritățile cari i-au plătit înainte de concentrare.

Fiecare din funcționarii, pensionarii și ofițerii deblocați sau demisionați, menționați la punctele 1 și 3 de mai sus, vor primi la plecare și înapoiere din concediu, câte un certificat de încetare de plată.

În cazul când durata concediilor pentru interese personale este mai mică decât o lună (de exemplu 15 zile din luna Ianuarie), sau se suprapun în decursul a două luni (de exemplu 25 Ianuarie — 15 Februarie), plata drepturilor se face prin state nominale de plată cu adăogiri și scăderi de drepturi de soldă, potrivit dispozițiunilor art. 117 din legea asupra contabilității publice.

Statele nominale vor avea de bază certificatele de încetare de plată dela autoritățile cari au plătit personalul pe timpul concediilor, în care timp — este dela sine înțeles — că instituțiunile de Stat cu bugete proprii și întreprinderile particulare, nu mai au obligațiunea de a depune la Casa de Depuneri și Consumațiuni, salariile, diurnele și pensiunile achitate de acestea.

* * *

Marele Stat Major va lua dispozițiuni ca pe viitor, concediile personalului chemat dela vatră să fie acordate, fie sub forma unor desconcentrări pe timp limitat, fie cu clauza expresă „*Fără drepturi la solda și accesoriile gradului militar*“.

Dispozițiunile prezentului ordin general vor intra în vigoare cu începere dela data primirii lor la comandamente, corpuri de trupă și servicii.

Ordinul de față, rugăm a fi adus la cunoștința tuturor comandamentelor și unităților ce aparțin de Dy., pentru întocmai executare.

Ministrul Apărării Naționale,
General de Divizie ss. Ilcușu.

Inspectorul Gen. al Intendenței,
Int. General ss. Nicolaescu.

1090 — 1940. **Dispozițiuni privitoare la ridicarea salariilor.** Cu distribuirea salariilor dñii șefi de salarizare întâmpină diferite greutăți, fiind conturbați în timpul lecțiilor, la locuință, iar unii dintre învățători prezentându-se pentru ridicarea salariilor cu mari întârzieri, care împrejurare produce întârzierea prezentării Statelor de plată pentru decontare. Pentru a preîntâmpina aceste inconveniente și ca să fie la curent și șefii de salarizare cu prezentarea la termen a Statelor de plată, fixăm obligatoriu numai 2 zile — 10 și 11 ale fiecărei luni, când învățătorii se pot prezenta pentru ridicarea salariilor. Dñii învățători, cari nu se vor conforma prezentei dispozițiuni, vor suporta consecințele. Absența dela școală, pentru ridicarea salariilor în alte zile decât cele fixate aci, se va considera ca nemotivată și va fi sancționată.

POȘTA REDACȚIEI

— **Filip Leontin — Oradea.** Tipărirea clișeelelor este o chestiune costisitoare din toate punctele de vedere. Ilărtia, pe care tipărim revista, nu le redă clar. Totul e o muncă degeaba. Trimiteți articolele promise și fără clișee.

— **Gh. Stănică — Gherla.** Revista se trimite pe actuala adresă. Chestiunea *adnotării* a fost o simplă marginalie indispensabilă pentru respectarea adevărului, practică și aiurea. Graficele nu se pot tipări întocmai din cauze tipografice. În fiecare rubrică s'a tipărit numai câte un punct, imaginația cititorului va trasa profilul.

— **Tuturor colaboratorilor :** Rugăm să se trimită articolele, pentru numărul de pe Aprilie a. c., până la 10 Aprilie inclusiv. Voim să aparem până la 20—22 ale lunii.

— **Către colaboratori :** Când se trimit scheme, grafice să ni se trimită și clișee sau, pe cât posibil, să se evite aceste grafice.